ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

Молодий комунар

Орган Кіровоградського обкому ЛКСМУ

Виходить з 5 грудня 1939 року

№ 5 (4084).

СУБОТА

3

ЛЮТОГО

1990 р.

Ціна 8 коп.

ОУНБ ім. Д. І. Чижевського

«НА ЗАМІТКУ ДЕЛЕГАТОВІ»

АНОНС

Нам необхідні чіткі орієнтири програмних цілей і завдань, тобто своя Програма, новий Статут, які повинні дати відповідь багатьом спілчанам: чи є сенс залишатися в комсомолі?

XXI з'їзд комсомолу саме це і повинен вирішити. Але як складно дати «саме ці» відповіді, адже у кожного з делегатів форуму є свій погляд і своя думка про майбутнє ВЛКСМ.

А яка ваша позиція, комсомо́льці? Просимо сміливіше висловлюватися з приводу цього у започаткованій рубриці «На замітку делегату» (докладніше прочитаєте про це на 5 стор.).

А поки що просимо відповісти на запитання відривного талону, який необхідно надіслати до редакції.

1. Модель майбутнього ЦК ВЛКСМ? _____

_____

2. Якими бачите принципи діяльності ВЛКСМ і його організаційної структури? _____

_____

3. Якими бачите принципи і норми членства у ВЛКСМ? _____

_____

4. Функції центру і первинної?

_____

5. Коли б довелося виступити на з'їзді, про що сказали б перш за все? _____

_____

_____

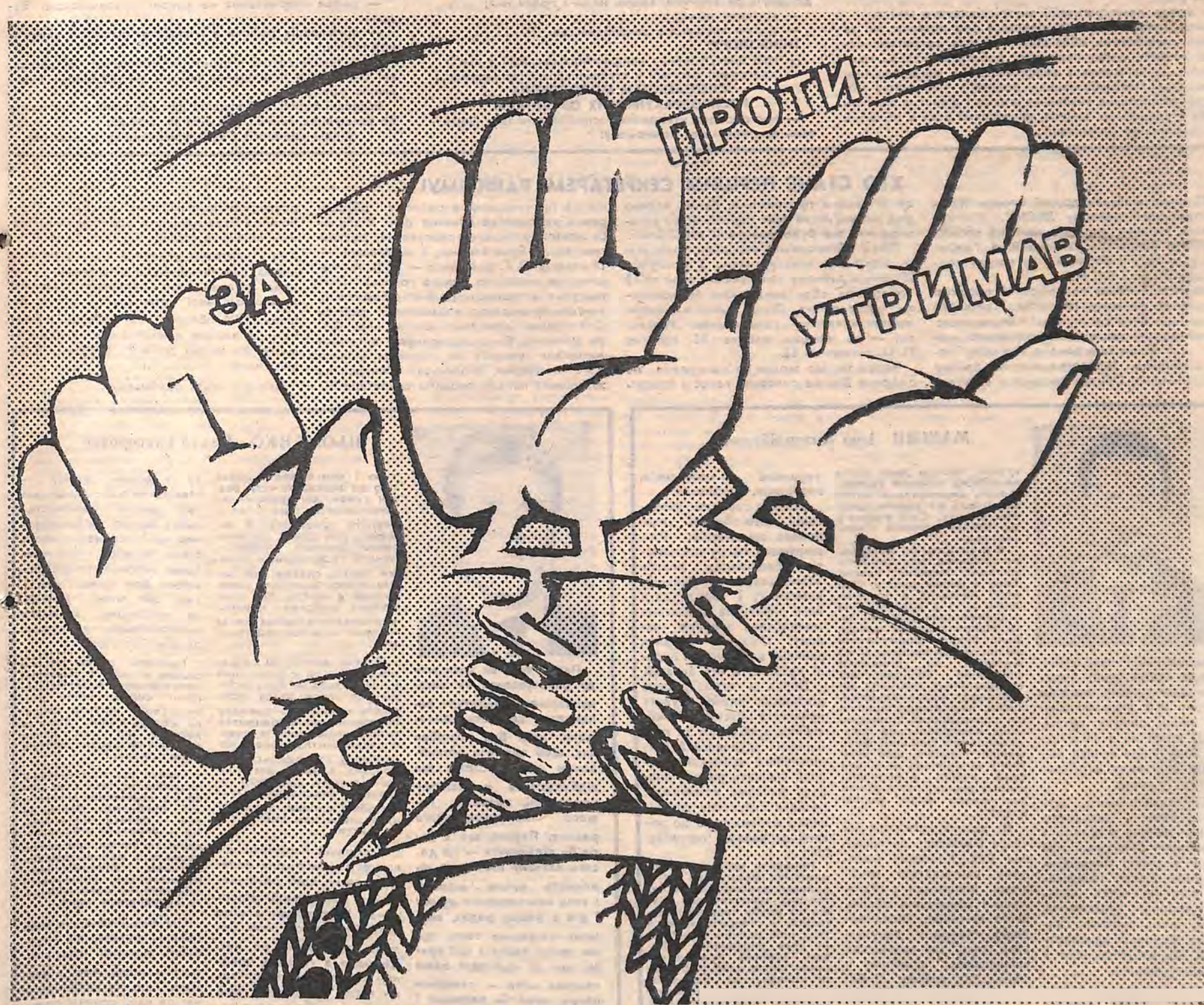

ТВОЯ СПРАВЖНЯ ПОЗИЦІЯ?

МАЛЮНОК І. І. БУРМИСТЕНКА.

ПОЛІТВИДАВ УКРАЇНИ, 1989

ХРОНІКА ПОДІЙ

Микола ЦУКАНОВ, кандидат у народні депутати обласної Ради народних депутатів по 99-му Кіровоградському виборчому округу.

Народився в 1957 році в місті Кіровограді. Росіянин. Член КПРС. Закінчив Московський лісотехнічний інститут (1984 рік). За освітою — економіст. Працював на меблевому комбінаті, інструктором і завідуючим відділом робітничої і сільської молоді обкому ЛКСМУ. У 1988 році обраний директором центру НТТМ «Ефект». Делегат XIII Всесвітнього фестивалю молоді і студентів. Депутатом Рад народних депутатів не обирався.

(Див. анкету в «МК» за 27 січня).

1. Вважаю, що в комсомолі не було достатньої активності. Знову все йшло не знизу вгору, а згори вниз. Висуванням займалися райкоми, міськкоми, ініціативи з первинних було мало. До того ж, саме під час висування продовжувалась звітно-виборна кампанія, йшла підготовка до обласної конференції, відчувалась якась нервозність.

2. Активність виборців нижча, ніж цього вимагає важливість майбутніх виборів. Люди чекали більшого від другого З'їзду народних депутатів СРСР, чекали віддачі і активності від народних депутатів СРСР, яких область вибирала весною. Одне із завдань, яке я ставлю перед собою, — активна позиція моїх виборців. Якщо депутат буде постійно мати з боку виборців джерело енергії, якщо вони будуть давати йому запити, підтримувати його, — тоді може бути результат.

3. Я обираюсь депутатом до обласної Ради. Але депутатам, що вирішуватимуть долю суверенітету в республіканському парламенті, хотів би побажати, щоб вони під час зустрічей із виборцями, в трудових колективах виробили чітні уявлення про погляди і настрої людей у цьому питанні. І щоб вони висловлювали думку більшості.

4. Закон про мови прийнятий. І я як громадянин повинен робити все, щоб він діяв. Я росіянин, але вважаю, що на Україні люди повинні знати і поважати українську мову.

5. Недавно був на зустрічі у міськкомі партії з представниками неформальних об'єднань. Їх появу у місті і області вважаю позитивним фактом. Вони примушують нас рухатися, не засиджуватись на місці. Вважаю, що такі зустрічі повинні стати регулярними. Ще не вистачає нам всім взаємної тактовності. Не треба вішати один одному ярликів, слід шукати точок взаємоприкладання сил для вирішення проблем. Комсомол поки що втрачає можливість таких стосунків. Є деяка відокремленість. Нам потрібна консолідація.

6. Один з пунктів моєї програми: «Соціальна захищеність кожного». Право на охорону здоров'я, освіту, житло, відпочинок має бути рівним. Діти та інваліди — тільки вони можуть мати пільги.

7. Я помітив, що старші люди активніші за молодь. Навіть у нашому центрі це відчувається. Творчі колективи, з якими ми співробітничаємо, налічують приблизно тільки відсотків 20 молоді. Апатія. Треба якомога більше залучати молодь, щоб вона відчула: від її думки теж залежить вирішення проблем.

8. Я взяв за девіз до відповідного розділу своєї програми слова: «Екологія — це майбутнє наших дітей». Якщо у нашому місті екологічний стан не такий страхітливий, як у інших, то це не повинно нас заспокоювати. Звичайно, ми не винесемо сьогодні за межі міста виробниче об'єднання «Червона зірка» чи завод імені Таратути, але шкідливі виробництва треба виносити. Люди хочуть знати рівень забрудненості води, повітря, продуктів. І не тільки середній по місту, а й окремо по районах. Газети, телебачення повинні повідомляти такі дані. Якщо вони будуть регулярні і точні, то не виникатимуть аніотажі, страшні чутки.

9. Поки у нас у місті не буде одного хазяїна, порядку не чекати. Треба на ділі здійснювати лозунг: «Владу — народу, а не від імені народу». Пора вже практикувати референдуми при вирішенні найбільш значних справ. Усі перші особи міста повинні вибиратися загальним прямим таємним голосуванням.

10. Найменше соціально захищені у нас підлітки з малозабезпечених та багатодітних сімей. Саме за їхній рахунок росте підліткова злочинність. Їм треба допомагати в першу чергу, бо часто на злочин таку дитину штовхає і відсутність карбованця, щоб піти подивитись відеофільми. От і йде красти.

Останнім часом з'явилось багато госпрозрахункових об'єднань, кооперативів, де молодь, студенти і навіть школярі можуть заробити гроші.

11. Я вважаю, що перш ніж докоряти комусь, треба зрозуміти людину, чому вона так чинить. Кожен повинен підвищувати свій рівень культури і сприяти тому, щоб культура суспільства росла.

12. Я оптиміст. Мені здається, що я буду переможцем. І розраховую якраз на тих старших, свідоміших, активніших людей.

Зараз такий час, що голоси, по-моєму, люди віддадуть за молодь. Вона здатна приймати радикальні рішення, йти на конфлікт, проявляти незалежність. Втрачати їй нічого.

Добре було б, якби депутатами стали й представники неформалів. Тоді не буде єдинодушшя в Радах, а тільки в дискусіях народжується істина.

ІДЕМО ДО ВИБОРІВ

ІНФОРМАЦІЯ ДЛЯ РОЗДУМІВ

ГРОМАДСЬКА ПРИЙМАЛЬНА ОК ЛКСМУ

Продовжуючи розмову про громадську приймальну обкому комсомолу (див. останню публікацію «Бути чи ні громадській приймальні?» в «МК» за 27 січня), хочеться конкретизувати питання, які можна задати

СЕКРЕТАРЯМ ОБКОМУ КОМСОМОЛУ:

— про поточний момент в обласній комсомольській організації;

— шляхи демократизації внутріспілкового життя.

Також можна детально дізнатися про питання, які за своїми службовими обов'язками ведуть секретарі: основні аспекти ідейно-політичної роботи комітетів комсомолу, їхні стосунки з неформальними організаціями, діяльність БММТ «Супутник», робота з учнівською молоддю, патріотичне виховання юнаків і дівчат, діяльність штабу студентських загонів, фінансовий стан в обласній комсомольській організації...

ЮРИСТУ:

— про надання пільг колишнім воїнам-інтернаціоналістам;

— специфіка й методика правовиховної роботи. Форми й методи її проведення у сім'ї, серед школярів, учнів СПТУ, студентів і робітничої молоді;

— правове положення іноземних студентів, відповідальність за злочини, скоєні ними і проти них;

— житлове право;

— норми трудового законодавства.

ПСИХОЛОГУ:

— про врегулювання конфліктних ситуацій у сім'ї;

— про спірні ситуації у студентському середовищі...

СПЕЦІАЛІСТАМ МОЛОДІЖНИХ ГОСПРОЗРАХУНКОВИХ ОБ'ЄДНАНЬ:

— про порядок утворення госпрозрахункових формувань при комітетах комсомолу;

— основні нормативні акти по діяльності госпрозрахункових формувань;

— ведення госпрозрахункової діяльності комітетів комсомолу, підприємств, організацій;

— досвід, основні нормативні акти будівництва МЖК;

— робота обласного штабу «Комсомольського прожектора»;

— умови направлення на ударні комсомольські будови;

— організація роботи з молоддю агропромислового комплексу.

Вони також готові підтримати молодіжні ініціативи, які стосуються поліпшення роботи по трудовому вихованню молоді.

Шановні читачі, інформація для роздумів є. Запитуйте по телефонах 2-04-84 або 4-95-66, 4-87-55.

Відділ ідеології і культури обкому комсомолу.

ХТО СТАНЕ ПЕРШИМ СЕКРЕТАРЕМ РАЙКОМУ!

27 січня відбувся другий пленум Кіровоградського райкому ЛКСМУ. Розглядалось питання про звільнення з посади першого секретаря райкому В. А. Грабової у зв'язку з обранням на посаду секретаря обкому ЛКСМУ.

Постало питання про обрання першого секретаря райкому. На посаду першого секретаря були висунуті дві кандидатури: секретаря — зав. відділом учнівської молоді І. Машина та агронома колгоспу імені Шевченка Кіровоградського району П. Цьоменка. Обидва кандидати виступили зі своїми програмами, було задано ряд питань, після яких перейшли до обговорення, яке було довгим й емоційним.

Після обговорення вирішили голосувати відкритим голосуванням. З присутніх 28 членів райкому голосування дало по 13 голосів за обох кандидатів. Продовжили обговорення. Після цього вирішили провести таємне голосування. Результат — І. Машин набрав 12 голосів, П. Цьоменко — 13.

Через те, що жоден із кандидатів не одержав більше половини голосів присутніх на пленумі членів райкому, обговорення кандидатур тривало далі. Відбулося повторне таємне голосування, результати якого були такими: І. А. Машин — 14 голосів, П. Г. Цьоменко — 12 (І. А. Машину не вистачило одного голоса). Далі виступив із пропозицією Віктор Громовий, учитель-організатор позакласної роботи Созонівської середньої школи, член бюро райкому. Він запропонував висвітити матеріали пленуму на сторінках «Молодого комунара», оголосити конкурс на заміщення посади першого секретаря Кіровоградського райкому комсомолу. Пропозиція була прийнята одноголосно. Пленум визначив строки: після публікації зібрати черговий пленум з даного питання через два тижні. Буде розглянуто планове питання про завдання районної комсомольської організації у світлі рішень XXV обласної конференції. Пленум затвердив комісії райкому комсомолу. На цьому робота пленуму буде закінчена.

Пленум чекає пропозицій.

МАШИН Ігор Анатолійович

Основною проблемою, котра стоїть нині перед молоддю району, вважаю прірву між умовами життя, праці, побуту, організації дозвілля в місті і селі. Тому і йде велика міграція населення, особливо молоді, у місто.

Виходячи з цього, першочерговим завданням всього району в цілому і комсомолу зокрема, має бути корінне покращення умов життя: газифікація всіх населених пунктів району, будівництво доріг, шкіл, дитячих садків та будинків культури тощо. Це потрібно всім і особливо молоді.

Який конкретний вклад у вирішення цих проблем може внести комсомол району? По-перше, це активна підтримка, впровадження і розвиток нових форм господарювання. Тільки за останні чотири роки шість населених пунктів газифіковані, вирішується цілий ряд інших насущних проблем району. Свій внесок у цю справу зробили і комсомольці.

Є й специфічні молодіжні проблеми, для вирішення яких потрібні кошти. Тому в цьому році у кожному колгоспі, а по можливості, і в радгоспі, на підприємствах повинні бути відкриті фонди молоді. Вони будуть формуватись як постійний процент (2—3 відсотки, за рішенням правління господарства) від прибутків колгоспу, зароблених комсомольцями. Тобто, чим більші прибутки господарства і чисельніша комсомольська організація, тим більший фонд молоді. Головне, щоб кожний комсомолець не тільки брав участь у розподілі коштів фонду, але й думав про шляхи його поповнення.

Не можна залишити без уваги і вибори до місцевих Рад. Кожному молодому кандидатові необхідно допомогти у підготовці і проведенні зборів, вести агітацію. Після виборів створити депутатську групу для вирішення молодіжних проблем у масштабах району. Добитися, щоб у кожному колгоспі, радгоспі, на підприємстві представники комітету комсомолу входили до складу правлінь, рад трудових колективів, парткомів, профкомів.

Усіляко сприяти фінансовій самостійності первинних організацій. Розширювати сферу діяльності молодіжного центру «Пошуковець» райкому комсомолу і орієнтувати його роботу на вирішення молодіжних проблем району. Погасити кредити райкому комсомолу і надалі працювати без дотацій.

Поряд із господарською діяльністю значну увагу приділяти і суспільно-політичним проблемам та проблемам трудового й патріотичного виховання молоді. Оновити роботу апарату райкому комсомолу, зробити структуру гнучкішою і наближеною до потреб первинних організацій.

Поновити роботу різноманітних формувань при райкомі комсомолу (дискусійного, туристичного клубів та клубу творчої педагогіки) і створити нові з тим, щоб райком комсомолу став справжнім штабом цікавих комсомольських справ району. Ставити конкретніші завдання перед апаратом, членами райкому, комсомольським активом. Забезпечити гласність руху їх виконання, контроль і звітність.

Менше обіцяти і більше робити.

ЦЬОМЕНКО Павло Григорович

Перед тим, як дати згоду балотуватися на посаду першого секретаря районного комітету комсомолу, мені був потрібен час, щоб зробити поглиблений аналіз справ, що відбуваються у нашому комсомолі, зокрема нашого Кіровоградського району. Перше, що я хотів би відзначити — це досить активну політичну діяльність нашої молоді. І таке пожвавлення думок і дій в наших рядах, вважаю, свідчення того, що ми здатні вийти з цієї кризи, що на сьогодні наша головна мета — створити орган, який би захищав і відстоював права молоді.

Найперше, вважаю, необхідно чітко визначити взаємостосунки між партією і комсомолом. Зараз про це можна почути безліч думок, застережень як позитивного, так і негативного характеру. Я лишаюсь при думці, що комсомол повинен співробітничати із здоровими силами партії, силами, які зараз втілюють справу перебудови в життя. Усі наші спільні питання повинні вирішуватися не як наказ «згори», а в гострій полеміці.

Другий важливий напрямок я вбачаю у тому, щоб наша молодь не була осторонь. У районі зараз набирають широкого розмаху програми по будівництву газопроводів, шляхів, водопроводів, житла, а це все насамперед створюється для молодих. І наша мета полягає в тому, щоб бути головними виконавцями цієї потрібної справи, адже таку позицію нам диктує саме життя.

Наступний напрямок діяльності комсомолу полягає в тому, щоб організовувати змістовний відпочинок. На сьогодні все це потребує коштів, яких молодь, переважно не має. Це одна з гострих проблем сільської молоді, і тому вкрай необхідно вже сьогодні глибше розвивати комерційну діяльність.

Для цього в нас є широкі можливості. Для початку у формі авансів — створення в господарствах так званих комсомольських фондів. Продовженням цієї справи мають стати оренда і кооперативна система господарювання. Для кращої реалізації цих планів вважаю за необхідне введення комсомольців у керівні органи господарств.

Сьогодні в нас не все гаразд у роботі із шкільною молоддю. Адже на сьогодні виробничники живуть своїм життям, шкільна молодь своїм. Тому я вважаю, що нам конче слід активізувати роботу в цьому питанні.

Гадаю, що нам сьогодні потрібно сказати своє слово і у вирішенні екологічної проблеми. Перш за все — робота на місцях. Це — боротьба з безгосподарністю по використанню народного майна, нераціональним використанням речовин, що спричиняють забруднення навколишнього середовища тощо.

Це, безумовно, не весь перелік питань, які турбують сьогодні нашу сільську молодь. Але, я вважаю, що на найближчий час це наші основні орієнтири, на яких потрібно сконцентрувати свою увагу, знання, зусилля.

ПРОФІЛАКТИКА

БЮРО ОБКОМУ ЛКСМУ

Пропонуючи читачам кореспонденцію із бюро обкому комсомолу, яке відбулося минулого тижня, ми побудували даний матеріал поетапно. Думаємо, це дасть змогу не лише дізнатися, про що йшлося на засіданні, а й допоможе уявити, як все відбувалося в присутності других секретарів міськкомів і райкомів комсомолу, які безпосередньо відповідають за стан справ профілактичної роботи у своїх спілчанських організаціях, а також у присутності запрошених на бюро В. О. КАЬАЧИНСЬКОГО — заступника завідуючого відділом організаційно-партійної і кадрової роботи обкому партії, В. С. ПРОЦЕНКА — начальника інспекції у справах неповнолітніх УВС облвиконкому, І. Г. СЕКЛЕЙЧУКА — помічника прокурора області, В. І. БІЛАН — відповідального секретаря комісії у справах неповнолітніх облвиконкому, В. О. ДАНОВА — інспектора обласного управління народної освіти.

* * *

Спочатку, як завжди, оголошується планове питання для розгляду: «Про роботу комітетів комсомолу області і профілактики правопорушень серед молоді і неповнолітніх у 1989 році».

Питання це на бюро готував центр профілактики правопорушень і виховання допризовної молоді при ОК ЛКСМУ. З доповідною запискою ознайомив присутніх **Юрій ПЕТРОВ**, завідуючий відділом патріотичного виховання і спорту обкому комсомолу. Пропонуємо майже дослівно доповідну записку:

«Робота в 1989 році, яка велася міськими і районними комітетами комсомолу спільно з органами внутрішніх справ, народної освіти з правового виховання молоді, дозволила добитися позитивних результатів з попередженням правопорушень.

Протягом багатьох років зменшується кількість молоді і неповнолітніх, які притягуються до відповідальності за порушення антиалкогольного законодавства, відповідно в 1989 році на 261 і 266 чоловік. Спостерігається тенденція до зменшення на 30 процентів у порівнянні з 1988 роком числа членів ВЛКСМ, котрі побували у медвитверезниках. Також покращилася робота комітетів комсомолу з підлітками за місцем проживання і навчання. В 1989 році створені майже в усіх районах військово-патріотичні клуби, які очолюють воїни-інтернаціоналісти. До занять тут залучаються й «важкі». Активну участь беруть у створенні робочих загонів сприяння міліції наші молодь, комсомольці, яких у цих загонах до 50 процентів. Варто також відзначити роботу оперативних комсомольських загонів дружинників (ОКЗД) ВО «Червона зірка», ОКЗД при Долинському райкомі комсомолу.

Разом з цим стан профілактичної, правовиховної роботи з молоддю в області з попередження правопорушень не відповідає вимогам часу. Так, збільшилася кількість правопорушень в Долинському, Гайворонському, Маловисківському, Новоукраїнському районах.

Серйозну тривогу викликає зростання кількості членів ВЛКСМ, притягнутих до кримінальної відповідальності в Долинському (+16, ріст — 27,6 процента), Олександрійському (+16, ріст — 40 процентів), Добровеличківському (+7, ріст 41).

Недостатня робота комітетів комсомолу з учнями шкіл і СПТУ, відсутність взаємодії з працівниками райвно і міськвно, інспекції в справах неповнолітніх призвела до збільшення на 38,3 і 107 процентів числа молодих людей, котрі притягалися в 1989 році до кримінальної відповідальності. Кожний 6-й злочин скоювався учнями загальноосвітніх шкіл.

У минулому році, незважаючи на проведену роботу, підлітками або з їхньою участю скоєно по завершених кримінальних справах 612 злочинів, що на 174 (39,7 процента) більше, ніж у 1988 році.

Недостатньо продумане дозвілля, незадовільна робота за місцем проживання були наслідком, що групова злочинність у 1989 році зросла на 160 (63,3 процента). За звітний період учнями СПТУ скоєно 90 злочинів.

Багато учнів СПТУ брали участь у скоєнні злочинів у Знам'янці (17), Олександрії (10), Світловодську (10), Новоукраїнці (7). Особливу тривогу викликає незадовільна робота комітету комсомолу СПТУ-5 м. Світловодська, де 12 підлітками скоєно 10 злочинів.

Перехід підприємств області на роботу в умовах госпрозрахунку призвів до того, що «важким» почали відмовляти в прийомі на роботу. Результат — 120 неповнолітніх, які ніде не працюють, скоїли злочини. А комітети комсомолу не виявили наполегливості і не подали допомоги комісіям у справах неповнолітніх саме у трудовлаштуванні підлітків.

З 70 в 1987 до 10 в 1989 році зменшилася кількість «важких», які працювали в студзагонах. Лише 921 з 1732 підлітків, котрі стоять на обліку в інспекції у справах неповнолітніх, беруть участь у роботі спортивно-технічних гуртків і секцій.

Однією з причин зростання злочинності, правопорушень серед молоді і неповнолітніх в області є неефективне використання міськкомами, райкомами комсомолу загонів юних дзержинців (ЮД), ЮДМ — юних друзів міліції. Про членів даних загонів часто згадують лише при складанні звітів або видачі посвідчень.

Слід наголосити, що, незважаючи на заходи обкому комсомолу (центру профілактини правопорушень і виховання допризовної молоді), практично не працюють ОКЗД в Олександрівському, Новоархангельському, Петрівському, Голованівському райкомах комсомолу.

Викликає занепокоєння те, що міськкоми комсомолу відмежувалися від проведення операцій «Турбота», «Сім'я і діти». Жоден комітет комсомолу на засіданні бюро в минулому році не заслуховував звіти про їх проведення.

В Олександрійському, Кіровоградському, Світловодському міськкомах, Олександрійському, Бобринецькому, Долинському, Добровеличківському, Новоархангельському райкомах комсомолу не заслуховувалася інформація про виконання дворічної програми взаємодії комсомольських організацій і відділів внутрішніх справ.

Також міськкоми, райкоми комсомолу, комітети комсомолу з правами райкому не виконують вимог Статуту ВЛКСМ про виключення комсомольців із Спілки, якщо вони притягнуті до кримінальної відповідальності, в Кіровоградському, Світловодському міськкомах, Добровеличківському, Голованівському, Петрівському, Вільшанському, Новоархангельському райкомах комсомолу.

В цілому по області за 1989 рік 268 членів ВЛКСМ було засуджено народними судами, а лише 126 — виключено із Спілки, що складає 47 процентів.

Такий стан справ став можливим через послаблення керівництва бюро міськкомів і райкомів комсомолу профілактичною роботою. Так, за звітний період жодного разу дені питання не виносилися на розгляд, не заслуховувалися і звіти шефів-комсомольців, молодих співробітників міліції...».

ОБГОВОРЕННЯ

Перш ніж переповісти, як проходило обговорення, скажемо, що Ю. Петров доповнив доповідну записку прикладами про взаємодію у роботі райкомів комсомолу і РВВС, позитивно відзначив роботу комітетів комсомолу, де профілактика — на належному рівні, відповів на запитання **Сергія СНОПКОВА** як члена бюро і першого секретаря обкому комсомолу: «Чи виправдовує себе центр профілактики правопорушень?». Також Юрію довелося пояснити присутнім (запитував член бюро — **Сергій АЛИМОВ**), що на посаду директора центру не підібрали кандидатуру, бо жоден з претендентів у процесі виконання завдань не проявив ні компетенції, ні ділових якостей.

Першим взявся розповісти про виконану роботу І. Єрмаков, другий секретар Кіровоградського міськкому комсомолу (донедавна — другий секретар Кіровського райкому комсомолу). Він наголосив на безправність членів ОКЗД, почав говорити про проведені рейди «КП», проаналізував, які питання з даного напряму розглядалися. Але все це, як зауважив член бюро, другий секретар обкому комсомолу Віктор Тюпа, було дещо «не по темі». Зокрема, І. Єрмаков не погодився зі створенням «інтерокодівських» груп («ще не вистачало відповідати нам за іноземців»).

Щоб поставити крапку над «інтерокодівцями», скажемо, що були на бюро і зовсім протилежні думки. Тим паче, що робота цих груп чи загонів не зводиться до одного лише чергування на вулицях, а має й інший напрям — попередження правопорушень шляхом пропаганди самих цілей ОКЗД.

Сергій Середа, другий секретар Світловодського міськкому комсомолу, почав дуже здалеку. С. Снопков змусив нагадати, що варто дотримуватися порядку денного, навіть порадив: «Скажи ось про що: — що робили, що не вдалося, над чим працюєте».

І знову схильність до багатослів'я і посилання на те, що С. Середа недовго працює другим секретарем. На запитання члена бюро секретаря обкому комсомолу Людмили **ЄГЕЛЬСЬКОЇ**, чи підбивалися з профілактини правопорушень підсумки в минулому році, — теж «умілий» відхід від конкретної відповіді. Щоправда, С. Середа розхвалив роботу з юними дзержинцями, мовляв, у кожній школі існує не лише загін з десяти членів, а випускаються регулярно й стіннівки.

Чи справді? Репліки це не підтверджували. Хоча були в Світловодську й такі справи, які підтверджують в одному напрямі прекрасну роботу з профілактики правопорушень, в іншому... протилежне. Перше — це 60 процентів молоді з ОКЗД — члени робітничих загонів сприяння міліції, виготовлення великої кількості листівок про наркоманію, з іншого, другого, — нездорові прояви підлітків, їхня стабільна схильність до правопорушень.

Чітко назвав чотири основні моменти у своїй роботі з профілактики правопорушень Сергій Гриценко з Олександрійського міськкому комсомолу: рейди членів ОКЗД, індивідуальна робота з тими, хто на обліку в ІСН, покращення роботи відеосалонів, увага — дозвіллю.

На запитання В. Тюпи, яку конкретну допомогу олександрійці надали центру профілактики правопорушень, С. Гриценко відповів, що центр повинен все мати, знати де і в кого можна повчитися. На що С. Снопков зауважив, де «центр» цю інформацію візьме, коли йому ніхто не хоче допомагати, навіть інформувати про стан справ на місцях.

Про виступ Олександра Гниляка, другого секретаря Олександрівського райкому комсомолу, сумно говорити. Таке враження, що ця людина випадково опинилася за трибуною. Хоча б за час від початку роботи бюро Олександр міг зорієнтуватися, про що варто говорити... «Нема про що, — як пізніше сказали йому,— скажи чесно». Зрештою, не втрачав би часу на дорогу до Кіровограда, а за день би щось та зробив з профілактики правопорушень у себе в районі.

З присутніх запам'ятався своїми пропозиціями виступ начальника інспекції у справах неповнолітніх УВС облвиконкому В. С. Проценка. Він пропонував оживити роботу юних дзержинців (лише серед школярів більш ніж удвічі зросла злочинність!). Чому б не повернути старі форми — зльоти ЮД, зустрічі з юними дзержинцями працівників міліції, прокуратури...

Решта ж виступів, скажемо м'яко, ні аргументованістю, ні компетентністю не відзначалися. Щоб не образити частину запрошених, зазначимо, все, що вони казали, — відомо. От якби вони не казали — «робіть ви», а самі сприяли, допомагали нам, комсомольцям, з профілактикою правопорушень не переліком пунктів, — було б краще.

Чітко назвала напрями роботи на майбутнє Л. Єгельська, а С. Алимов у проекті постанови помітив ряд неточностей, говорив про реорганізацію ОКЗД. Так само чіткими були пропозиції В. Тюпи: проаналізувати причини правопорушень, потребу в ОКЗД, спланувати роботу. І ще хочу навести одне речення, над яким, мабуть, треба задуматися всім (з виступу С. Снопкова):

— Чому підлітки, молодь чинять злочини?.. Та тому, що нема куди їм дітися. Спорт, дозвілля? Чи сповна ми використовуємо наявні можливості? Ні. А треба!..

* * *

Після перерви бюро обкому комсомолу продовжило свою роботу обміном думок.

Всі присутні члени бюро відчували якесь, на мій погляд, пригнічення. Важко було, бо важке, непросте питання розглядалося. І буде неправдою, якщо не скажу, як інколи видавалося, що тут, на бюро, «сипалися шишки» на других секретарів міськкомів і райкомів комсомолу, які безпосередньо відповідають за даний напрям роботи. Хоча, це думка не всіх.

— По-моєму, — сказав член бюро обкому ЛКСМУ **Сергій ПОЛЯКОВ**, — було «цьвохання батогом». Ми з ними, певно, не так працюємо. Вийшов авторитарний метод керівництва, відбулася розмова з позиції сили.

Ю. Петров:

— Ні, тут до всіх однаково підходити не можна. Є ж прекрасні райони, де все гаразд з профілактикою правопорушень. За невиконану роботу, думаю, варто суворо питати.

С. Поляков:

— Що справа не так рухається, як хочеться, тут винні і ми, і вони. Про ведення бюро — варто взагалі краще подумати, кого запрошувати і чи від приходу тих людей та їхніх виступів щось зміниться...

С. Снопков:

— Для нас, звичайно, це бюро дало чергову інформацію для роздумів. Однак, наголошу, ніхто не мав навіть на думці будувати роботу за методом «роздавання покарань». Суворо спитати за зроблене — інша справа.

Такий відвертий обмін думками передував розгляду інших поточних питань. Вони були такими: на бюро відбулася реєстрація Кіровоградського молодіжного виробничого центру, а також затвердження молодіжного центру «АВІА» при комітеті комсомолу ЛКСМУ КВЛУЦА. І якщо перше питання за лічені хвилини вирішилося, то «АВІА» приділилася десь година часу.

Головне, на чому загострювалася увага, — приналежність «АВІА» до комсомолу. Адже не секрет, що часто подібні підприємства створюються при комсомолі заради прикриття. Питання після детального розгляду на бюро, аналізу всіх думок «за» і «утримуюся» вирішилося позитивно.

Також на обговорення висувалося питання про керівників туристичних груп, для поїздок за кордон, деякі інші, які запропонував БММТ «Супутник», але через поспішність їх підготовки бюро обкому комсомолу доручило секретаріату ці питання розглянути на своєму засіданні.

* * *

Подаємо деякі основні пункти постанови бюро обкому комсомолу, так як вони були зачитані:

— доповідну записку відділу патріотичного виховання і спорту, центру з профілактики правопорушень взяти до уваги;

— за незадовільну профілактичну роботу, правове виховання молоді, недостатню роботу з підлітками за місцем проживання другим секретарям Кіровоградського (І. Єрмакову), Світловодського (С. Середі), Олександрійського (С. Гриценку) міськкомів, Олександрійського (О. Ткаченку), Добровеличківського (О. Мовчану), Голованівського (С. Душку) райкомів комсомолу оголосити суворі догани і позбавити їх на 10 процентів премії за підсумками роботи минулого року;

— другому секретареві Олександрівського райкому комсомолу Олександру Гниляку за незадовільну роботу з профілактики правопорушень, небажання працювати з метою її організації і покращення оголошено сувору догану із занесенням в облікову картку і позбавлено 50 процентів премії за підсумками роботи минулого року;

— рекомендувати бюро комітетів комсомолу заслухати в першому кварталі нинішнього року звіти других секретарів, секретарів — зав. відділами учнівської молоді про роботу, яку вони виконують в даному напрямі;

— суворо вказати А. Стояну — завідуючому відділом ідеології і культури на недостатню методичну і практичну допомогу і вимогливість до працівників міськкомів і райкомів комсомолу;

— сприяти розвитку госпрозрахункової діяльності молодіжних формувань по охороні громадського порядку;

— в лютому 1990 року на засіданнях бюро організувати використання спортивних закладів, підліткових клубів і інших закладів;

— редакції газети «Молодий комунар» висвітлювати питання правового виховання молоді, пропагувати діяльність кращих формувань з охорони громадського порядку, розкривати причини прорахунків у виховній роботі, регулярно публікувати дані про правопорушення серед молоді, неповнолітніх, членів ВЛКСМ;

— контроль за виконання даної постанови покласти на відділ патріотичного виховання і спорту, центр профілактики правопорушень і виховання допризовної молоді.

Ю. ЯРОВИЙ,
спецкор «Молодого комунара».

НА РІЗНІ ТЕМИ

КАЗАВ ОДИН: ПОБАЧИМО...

ПРОБЛЕМА будівництва на річці Синюсі водосховища для так званої Добрянської зрошувальної системи (ДЗС) у Вільшанському районі вже має свою історію. Про негативне ставлення багатьох вільшанців до цієї «будови віку районного масштабу» йшлося й у виступах делегатів торішньої звітно-виборної партійної конференції. Так само й надрукована в лютневому номері «Молодого комунара» за минулий рік кореспонденція Петра Селецького «Чистісінької води проект» знайшла відгук серед вільшанців. Сприяв цьому передрук «комунарівської» публікації районною газетою «Ленінська зоря».

Проблема ДЗС піднімалася на пленумі райкому партії, постановою якого, зокрема, передбачено клопотати перед вищестоящими органами влади про призначення позавідомчої наукової експертизи, котра б дала прогноз імовірних наслідків будівництва для річки в цілому і зосібно для існуючого Червонохутірського водосховища, зробила висновки про можливі екологічні, економічні та інші наслідки експлуатації зрошуваних полів, а відтак і про доцільність проекту.

Питання про необхідність експертизи проекту ДЗС, як наказ виборців, було ухвалене на передвиборчій зустрічі у Вільшанці з кандидатом у народні депутати СРСР по Добровеличківському територіальному виборчому округу № 478, нині вже народним депутатом СРСР М. Г. Самілином.

Не обминула цю проблему і липнева сесія районної Ради, що розглядала питання оздоровлення екологічної обстановки. Висловивши сумнів щодо доцільності спорудження Добрянської зрошувальної системи, депутати доручили також райвиконкомові порушити клопотання перед відповідними органами про реконструкцію Червонохутірської ГЕС.

Такі ось основні віхи розвитку подій, які стосуються Синюхи і намірів щодо неї. Питання, як і раніше, залишається відкритим. Офіційно воно прозвучало, здавалося б, на всіх рівнях районного самоврядування. Пристрасті дещо вляглися. Проте для спокою час іще не наступив. Про наукову, позавідомчу, підкреслюю, експертизу нічого не чути, мінводгоспівці ж вичікують, збираючись із силами і не полишаючи своїх намірів.

У багатьох вільшанців не зменшується тривога за майбутнє річки. Враховуючи турботу і побажання своїх виборців Синюського виборчого округу, жителів прибережного села Синюха, розташованого біля Червонохутірської ГЕС, енергетиків, робітників і службовців, пенсіонерів, хочу висловити як їхню, так і свою особисту точку зору на вже висвітлювану «Молодим комунаром» проблему.

ВЖЕ в самій назві мого округу звучить натяк на екологічні проблеми району: на здоров'ї річки Синюхи ой як позначилися екологічні нелади й злочинства! Ми звикли заспокоювати себе милозвучними епітетами до назви Синюха: «красуня, тихоплинна, повновода». Не хочемо помічати, що вона вже давно не така. Для того, щоб зрозумілішим був подальший хід моїх думок і пропозицій, наведу деякі цифри, що характеризують цю типову малу річку України.

Синюха та її притоки охоплюють територію 22-х адміністративних районів п'яти областей України — Миколаївської, Кіровоградської, Черкаської, Вінницької, Київської. У басейні Синюхи розташовані міста та селища Первомайськ, Умань, Шпола, Тальне, Звенигородка, Новомиргород, Новоукраїнка, Новоархангельськ, Мала Виска, Ставище, Жашків, Ватутіне, Лисянка, які є неабиякими споживачами води й водночас забруднювачами. Притоки Синюхи перекриті сотнями гребель, а на ній самій споруджено три і виношуються наміри про четверте водосховище.

Тепер уявімо, що по всій території басейну річки (16,7 тисячі квадратних кілометрів) як і в нас у районі, внаслідок неправильного обробітку землі, відсутності належних агротехнічних і лісомеліоративних заходів відбувається ерозія грунтів, а через неправильне внесення хімікатів — їх вимивання... До цього слід додати стоки з ферм, мийок транспорту, звалищ і т. п. Виникає запитання: якої якості й чистоти вода доходить до Вільшанки, розташованої у нижній течії річки? Тому вважаю, що саме вільшанці повинні стати ініціаторами створення під егідою районної Ради народних депутатів басейнової комісії чи комітету по захисту річки Синюхи із залученням до роботи представників усіх 22 адмінрайонів і міст п'яти областей України. В майбутньому ця комісія цілком може бути перетворена в міжобласну. Така комісія могла б узяти на себе виявлення джерел забруднення, вироблення відповідних рекомендацій, контроль за станом води, берегів, організацію природоохоронних заходів тощо.

Що ж до Добрянської зрошувальної системи, то скажу відверто, загалом я проти її будівництва, хоча, виходячи з принципу плюралізму, хотів би почути думки вчених і спеціалістів, але **не відомчих, не тих, хто отримує зарплату і премії з кишені Мінводгоспу.** Захищаючи перед учасниками сесії районної Ради народних депутатів проект Добрянської зрошувальної системи, його головний інженер В. І. Масленников, співробітник проектної організації, що належить Мінводгоспу, малював картину експлуатації водосховища та зрошення у райдужних фарбах. Як економгеограф за фахом, якому довелося опановувати курс гідрології, можу стверджувати, що ці викладки виглядають цілком обгрунтованими науково.

Проте одразу ж і заперечу. Життя свідчить, що теорія ще часто не узгоджується з практикою. На прикладі експлуатації діючих на Синюсі водосховищ (Червонохутірське, Тернівське, Новоархангельське) ми бачимо, що в літній період стік води нижче греблі нерідко припиняється. Лісозахисних насаджень побіля річки небагато, нові не появляються, що сприяє розмиву берегів. Зрошення полів проводиться безсистемно, вода часом ллється без усякої міри, засолюючи і розмиваючи грунт. Гідранти несправні, водограї з них цілодобово витрачають дорогоцінну вологу.

Не виправдовується й інше теоретичне твердження — про проектну врожайність. Її досягають, як свідчить практика, лише кілька відсотків площ зрошуваного поля, нерідко урожайність на них не тільки не вища, але й нижча, ніж на богарах. Не варто, мабуть, нагадувати, що собівартість продукції на зрошуванні набагато зростає.

Підсумовуючи ці короткі нотатки, скажу, що при тій культурі зрошування, яка склалася й існує, виграшу у врожаях ДЗС не дасть. А ось щодо програшів, то вони очевидні (нагадаю хоч би й цифри, які наводилися в «Молодому комунарі» торік: втрата 93 гектарів орних земель, 207 — пасовищ, 15 — сіножатей, 26 гектарів лісонасаджень, 55 гектарів присадибних ділянок. Всього під водою опиниться 400 гектарів).

ПОВЕРТАЮЧИСЬ ДО НАДРУКОВАНОГО

Не варто забувати і про 40 мільйонів карбованців, які планується витратити на будівництво лише першої черги; віддача від цього навряд чи буде. Додайте ще щорічних п'ять мільйонів карбованців на експлуатацію. Нас заколисують обіцянками про будівництво житла, мосту через Синюху. Але ж проблеми житла у райцентрі таким чином не вирішиш: житимуть у збудованих квартирах експлуатаційники зрошувальної системи. Щодо мосту, то гостра потреба у ньому на цій ділянці Синюхи виникає лише на період вивезення врожаю буряків з правобережжя до Липнязького цукрового заводу. Питання це можна успішно вирішити за допомогою кількох понтонів.

Доречно згадати також і проблему трудових ресурсів. Її гострота вже сьогодні відчувається у районі. Про те, як може вплинути будівництво на забезпеченість робочою силою колгоспів, підприємств та організацій, годі й говорити. Альтернатива ж зрошенню є. Адже на наших землях ще далеко не використані можливості підвищення культури землеробства, поліпшення родючості грунтів. Бур'яни ростуть добре й сьогодні, а на зрошенні ростимуть ще краще. Не 4—5 тонн на гектар потрібно вносити органіки, а в два—три рази більше. Така ось реальна картина.

Майже все своє життя я живу у Вільшанці і маю сумну змогу протягом 32-х років спостерігати повільну загибель річки. Фарби я не згущую. Ті, хто пам'ятає Синюху з 1957 року, від пуску Червонохутірської ГЕС, це підтвердять. Шар намулу біля греблі гідроелектростанції нині наближається до 10 метрів і замулення це наростає лавиноподібно. Від берегів на воду ведуть наступ очерет, осока та інші водорості. Стан річки стає все тривожнішим. Вирішенню даного питання чи хоча б зменшенню його гостроти може сприяти негайне будівництво шлюзів Червонохутірської ГЕС.

Взагалі, вважаю, що негативний висновок про будівництво Добрянської зрошувальної системи — це унікальний і, напевне, останній шанс врятування Синюхи — за умови, що буде також реконструйовано греблю Червонохутірської ГЕС.

Перспектива освоєння 40 мільйонів карбованців занадто приваблива для меліораторів Мінводгоспу. Заради того, щоб не втратити її, вони віднайдуть додаткові кошти, зуміють погодити всі питання з господарем Червонохутірської ГЕС — Міністерством енергетики та електрифікації...

Нині працівники обласного виробничого управління меліорації та водного господарства прагнуть заспокоїти громадськість району обіцянкою, що по завершенні будівництва ДЗС розпочнуть реконструкцію Червонохутірської ГЕС. Але й словом не обмовлюються при цьому, що проектні роботи по реконструкції ще ніхто й не думав починати, коштів на це не виділено, з Мінenерго питання не погоджено. Одним словом, обіцянка-цяцянка... Віри цим словам нема.

Вважаю, що питання будівництва Добрянської зрошувальної системи допустимо розглядати лише після завершення реконструкції греблі Червонохутірської ГЕС. Збудують шлюзи — тоді й побачимо, як це відіб'ється на стані річки.

В. ГОНЧАРЕНКО,
депутат Вільшанської районної Ради народних депутатів.

ПРОТИСТОЯННЯ

МОЛОДЬ І ПРАВО

Відбулося чергове засідання Тимчасового комітету по боротьбі із злочинністю. Як відомо, комітет цей було створено після прийняття на І З'їзді народних депутатів відповідної постанови. Ні для кого не секрет, що злочинність росте непомірними темпами. Зупинити цей ріст може лише консолідація всіх зусиль партійних, радянських і правоохоронних органів. А також рішуче протистояння з боку громадськості. У доповіді голови Тимчасового комітету по боротьбі із злочинністю В. І. Желіби, виступах прокурора області В. Г. Мусіяки, начальника УВС облвиконкому Ю. Ф. Кравченка, заступника голови облпрофради С. М. Янчукова, начальника Долинського РВВС О. І. Майданника, начальника управління народної освіти облвиконкому Б. П. Хижняка та інших виступаючих йшлося саме про необхідність координації всіх сил, що можуть протистояти антисуспільним проявам, злочинності проти життя і здоров'я людини.

Засідання Тимчасового комітету носило підсумковий характер, ішлося про хід виконання Постанови Верховної Ради СРСР «Про рішучі заходи боротьби із злочинністю». В цілому оцінка цьому виконанню дана об'єктивна: хоч багато зроблено органами правопорядку, разом з тим криміногенна ситуація в області залишається напруженою. Загальна злочинність продовжує зростати, у тому числі і по лінії карного розшуку. Незадовільно ведеться робота по оперативному розкриттю злочинів, залученню до відповідальності тих осіб, що здійснили злочини. Як результат цього: на 1 січня нинішнього року залишилось нерозкритими 69,1 процента злочинів по лінії карного розшуку. Звинувачувати в цьому лише карний розшук несправедливо. Багато тут і об'єктивних, і суб'єктивних умов незадовільної роботи цієї чи не найважливішої міліцейської служби. Але ці «умови», як кажуть, вже в зубах зав'язли. Із злочинністю боротися доводиться за тих умов, які на сьогодні існують. Здається слушною пропозиція начальника УВС облвиконкому про необхідність вивчення громадської думки про роботу правоохоронних органів, гірка справедливість була й у визнанні того, що на нинішній день практично розламані добровільні народні дружини. Виступаючі відзначали, що керівниками підприємств зовсім не ведеться робота по зміцненню трудової дисципліни і відповідальності за паразитичний спосіб життя, залучення до злочинної діяльності неповнолітніх і молоді, деформації в кооперативному русі, ліквідацію безгосподарності, приписки, тобто ті причини, що породжують тіньову економіку.

Малоефективними виявились заходи боротьби із спекуляцією, крадіжками державної і приватної власності.

В діях правоохоронних органів не досягнуто оперативності, своєчасності реагування на заяви громадян і розгляду їх у судах.

Ішлося й про те, що боротьба із пияцтвом, самогоноварінням, іншими негативними проявами у трудових колективах практично не ведеться, а вже про взаємодію органів правопорядку з трудовими колективами годі й говорити.

Наша газета вже писала про створення в рамках Тимчасового комітету робітничих загонів сприяння міліції. Але, будемо відверті, для багатьох керівників підприємств затія ця — чисто формальна.

Ніби підсумовуючи всі висловлені думки, народний депутат СРСР секретар обкому партії М. Г. Самілик зупинився на цілому ряді важливих, невідкладних завдань внутрішньої політики правоохоронних органів. І знову звучало слово «координація».

Представлена правоохоронними органами регіональна програма «Правопорядок» потребує доповнення і удосконалення з тим, щоб обласний Тимчасовий комітет зміг донести її до виконавців, тобто, щоб ця комплексна програма на 1991—1995 роки стала гарантом того, що чорна злива злочинності буде переможена.

Наш кор.

КРИМІНАЛЬНА ХРОНІКА

Свого часу ми обіцяли познайомити вас із статистикою злочинності на Кіровоградщині за 1989 рік. Зайвий раз нагадувати про те, що вона катастрофічно росте, не будемо. Цифри свідчать самі за себе. Якщо у 1988 році було зареєстровано 6249 злочинів, то у 1989 — вже 9408. По лінії карного розшуку у 1989 році зареєстровано 7198 злочинів проти 4038 у 1988 році. Це означає, що виросли практично всі види злочинності. Порівняйте:

	1988	1989
Умисні вбивства	44	77
Тяжкі тілесні ушкодження	100	154
Згвалтування	76	97
Грабунки	245	375
Розбійні напади	36	55
Крадіжки державного майна	682	1410
Крадіжки приватного майна громадян	1700	3264
Автоаварії із смертельним результатом	108	168
Викрадення автотранспорту	242	411
Наркоманія	80	95

Кількість злочинів по лінії БХСС зменшилася із 773 у 1988 році на 643 у 1989. Але не будемо тішити себе. Остання цифра викликає тривогу, адже кожному зрозуміло, що злочини в торгівлі, спекуляція, хабарництво не зменшилися. Відділу боротьби з розкраданням соціалістичної власності роботи вистачає. Важко нині стало боротися із спекуляцією, наприклад. На початку року в цьому напрямку відчувався помітний спад. Бурхлива справа Пантелеєва, про яку навіть «Известия» писали, дещо деморалізувала працівників БХСС. Більше рішучості у їхніх діях з'явилося з приходом до керівництва УВС підполковника Ю. Ф. Кравченка. Проведено комплексні операції типу «Прилавок», котрі виявили розкрадання державного і громадського майна шляхом привласнення, спекуляції, обдурення покупців, порушення правил торгівлі.

Як свідчить міліцейська хроніка, за весь 1988 рік і перше півріччя 1989 судами не взято під варту 190 чоловік, 12 злочинців втекли від суду. У порівнянні з 1988 роком у 1989 році органам внутрішніх справ вдалося запобігти скоєнню злочинів у 94 випадках. (У 1988 ця цифра складала 54). Зате катастрофічно збільшилася кількість справ, які розслідуються понад два місяці. Якщо у 1988 році таких справ було 108, то на кінець 1989 вони становили 786. І свідчить це, на жаль, не лише про підвищення якості слідства.

ІДЕМО ДО ВИБОРІВ

І Кіровоградського міськкому комсомолу С. Поляков висунутий кандидатом у народні депутати Української РСР і кандидатом у народні депутати Кіровоградської міської Ради народних депутатів.

Сьогодні — розмова нашого кореспондента з Сергієм, людиною, яка, скажемо без перебільшення, за свою правдиву прямоту, відвертість і чесність користується заслуженим авторитетом серед молоді, серед багатьох жителів нашого міста, області.

Кандидат у народні депутати Української РСР по виборчому округу № 225 (м. Кіровоград).

Сергій ПОЛЯКОВ, народився в місті Мончегорську Мурманської області в 1962 році. Після закінчення 8-ми класів (вже в Кіровограді) вступив до машинобудівного технікуму, який закінчив у 1981 році. 1981—1983 рр. — служба в армії (Афганістан). 1983—1985 — слюсар-складальник, інженер-технолог заводу радіовиробів. З 1985 по 1987 — шліфувальник заводу «Гідросила». З 1987 — босць комсомольсько-молодіжного загону МЖК колишніх воїнів-інтернаціоналістів.

Пленумами Кіровоградського обкому комсомолу

КОР.: Отже, перераховувати, напевне, всі пункти твоєї програми кандидата немає потреби. Давай, перш ніж зупинимося на головних розділах, почнемо із передмови.

С. П.: Вона в мене така: наше суспільство переживає дуже важкий і складний період перебудови: більшає негативних явищ в економіці і соціальній сфері, загострилися до краю національні проблеми. Обстановка дуже напружена, її подальше ускладнення недопустиме. Необхідні рішучі практичні дії народних депутатів усіх рівнів.

КОР.: Яким чином плануєш діяти практично?

С. П.: Нам, людям, які говорять і відстоюють правду, дають дещо погратися в демократію. Важко сказати щось своє, тим паче — зробити. Є люди, які красиво вміють говорити. Робити — не навчилися. Отже, перш за все — дати людям можливість робити так, як вони вважають за потрібне, а при необхідності — навчити їх.

КОР.: Ми вже торкнулися першого розділу про політику. Що ще?

С. П.: Повновладдя — Радам. Питання економіки і політики повинні контролюватися Радами, розробка політичного механізму, врахування думок меншості, добитися утвердження законів Української РСР про місцеве самоуправління, про референдуми, про громадські організації і добровільні об'єднання громадян, про громадянство в республіці. Особливу увагу наголошую на необхідності Декларації про державний суверенітет Української РСР, укладання нового союзного договору, національне відродження українського народу, розвиток його культури, мови, традицій і звичаїв.

КОР.: А в тебе, Сергію є досвід роботи у цих складних напрямах?

С. П.: Є. Як неформальний лідер пройшов шлях від формування до утвердження методом переконання й аргументації клубу колишніх воїнів-інтернаціоналістів. Скоро буде два роки, як ми — емжеківці-«афганці» будуємо собі квартири, які за законом повинні отримати без таких поневірянь.

КОР.: Який другий розділ програми?

С. П.: Економіка, де пропоную засоби виробництва передати робітникам, землю — селянам, впровадження республіканського і регіонального госпрозрахунку в рамках єдиного народногосподарського комплексу, вільний розвиток конкуренції між підприємствами і об'єднаннями, закриття збиткових підприємств або передача їх в оренду. Пропоную на певний час припинити спорудження дорогих підприємств, а на зекономлені кошти будувати житло, перестати надавати допомогу країнам, що розвиваються, поки наша не перетвориться у високорозвинену.

КОР.: Отже, соціальна сфера...

С. П.: Пропоную створити республіканську програму, щоб люди не жили нижче рівня бідності. Категорично проти реформи цін у бік їхнього зростання. Заборонити жіночу працю вночі і на виробництвах із шкідливими умовами праці, ширше використовувати скорочений робочий день і неповний робочий тиждень.

Обов'язково — повна ліквідація всіх відомчих і посадових привілеїв, створення державної системи працевлаштування молоді, гарантія рівних можливостей висококваліфікованої праці і її оплати, повне інформування населення про стан навколишнього середовища.

КОР.: І — останній твій розділ...

С. П.: «За ефективну молодіжну політику в ім'я спільного блага».

КОР.: Красиво звучить.

С. П.: Красиво буде жити, коли доб'ємося втілення його пунктів у життя. Вони ж такі: створення комітету при Верховній Раді Української РСР у справах молоді і закріплення принципів молодіжної політики в Конституції УРСР, надання допомоги молодим керівникам підприємств, асоціацій. Тут пропоную й добитися реалізації трудових ініціатив молоді, розвиток «комсомольської» економіки, розробити і затвердити державну програму захисту і допомоги молодим сім'ям, створити і вимагати дотримання законодавчих гарантій забезпечення молодих сімей окремим житлом.

Я за соціальні гарантії молодим, котрі отримали виробничі травми і поранення під час служби в армії, при виконанні інтернаціонального обов'язку, а також за соціальні гарантії сім'ям загиблих. Я — за збільшення фінансування народної освіти, створення бази для навчання дітей в одну (першу) зміну, підвищення стипендії студентам і учням технікумів, училищ до рівня життєвого мінімуму.

КОР.: Однак, я не помітив у твоїй, Сергію, програмі деяких напрямів. Скажімо, екології...

С. П.: Чому, в мене є пункт про навколишнє середовище, і про це можна і треба говорити — багато, а ще більше — працювати.

КОР.: Що ти пообіцяєш виборцям?

Сергій **ПОЛЯКОВ**: «Я не обіцяю виборцям швидкої появи в магазинах м'яса, прального порошку і мила без талонів, інших дефіцитів, прискорення будівництва житла. Але я запевняю вас: якщо буду обраний, докладу всіх зусиль, щоб закони Української РСР, які будуть прийматися, були направлені перш за все на задоволення прагнень і потреб ЛЮДИНИ».

Інтерв'ю вів Ю. ДЖЕРЕЛЬНИЙ.

Кандидат у народні депутати Української РСР по виборчому округу № 225 Ігор ЧЕТВЕРТАК

Народився 1959 року в Кіровограді. Трудову діяльність почав на заводі «Гідросила» після закінчення Кіровоградського машинобудівного технікуму. 1979 року закінчив Кіровоградський інститут сільгоспмашинобудування. З 1984 по 1986 рік — в армії. Після звільнення в запас працював майстром по ремонту обладнання на «Гідросилі». Восени 1987 року вибраний секретарем комітету комсомолу заводу. Член КПРС. Одружений, має двох дітей.

ДЕЯКІ ПУНКТИ ПЕРЕДВИБОРНОЇ ПЛАТФОРМИ

У ПОЛІТИЧНІЙ СФЕРІ. Перехід від партійної влади до радянської. Організація влади не згори вниз, а знизу вгору; людина, місцеві Ради, держава. Права людини — на рівень міжнародних норм. Привести наші законодавства у відповідність із Загальною декларацією прав людини та іншими міжнародно-правовими актами, які гарантують кожному громадянинові реальний захист від зазіхань на його політичні, економічні й соціальні права. Широке використання прямих форм народної демократії: референдум, прямі вибори голів Рад усіх рівнів.

У СФЕРІ ЕКОНОМІКИ. Замість мобілізації суспільства на далеку надмету — влаштування нормального життя сьогодні. Деідеологізація економіки. Використання досвіду ефективної економіки розвинутих країн світу. Влада Рад через реальну економічну самостійність.

У СОЦІАЛЬНІЙ СФЕРІ: Послідовне здійснення принципу соціальної справедливості: працездатним—за працею, непрацездатним — нормальний рівень життя. При виплаті соціальної допомоги враховувати рівень інфляції.

У СФЕРІ ЕКОЛОГІЇ: Максимальна гласність даних контролю забруднення середовища. Розробка регіональної програми захисту навколишнього середовища.

ВІДПОВІДІ НА АНКЕТУ («МК» за 27 січня).

1. Оцінюючи період перед реєстрацією кандидатів по 225-му округу, можна сказати, що вона проходила демократично. Ніхто не передбачав, що буде висунуто 19 кандидатів. Це свідчить про те, що процес висування не програмувався в кабінетах.

2. Багато виборців стомилися від того, що бачили на з'їздах народних депутатів і сесіях Верховної Ради СРСР. Виступають депутати по ділу, а мовчазна більшість блокує рішення. Частина виборців не вірить, що депутат може щось перемінити. Моє завдання як кандидата в депутати — переконати людей, що треба закладати фундамент оновленого суспільства і робити це без молоді — неправильно.

3. У тезах моєї платформи є, зокрема, «перехід від тоталітарно - адміністративної системи до демократичної» і «перехід від влади партійної до радянської». Ці положення, на мій погляд, будуть визначати в найближчі п'ять років і зусилля Рад усіх рівнів. На сьогодні про справжній суверенітет ми знаємо теоретично і на шляху його утвердження в рамках союзу республік буде багато труднощів.

4. Закон про мови в Українській РСР повинні виконувати всі жителі республіки, особливо радянські, партійні органи. Багато залежатиме при реалізації Закону про мови від місцевих Рад, тим більше, що передбачається розширення їхніх прав.

5. На фоні появи різних неформальних об'єднань чітко проявилось обюрократчування комсомолу як молодіжної організації. Але ж повинно бути інакше, тому що саме молодіжна організація, помоєму, повинна бути носієм нових ідей. Перспективи комсомолу дуже туманні, дуже багато різних думок. Не можна забувати, що зробили комсомольці попередніх поколінь для країни, для її відновлення, ціною яких зусиль і жертв. Просто взяти і перекреслити все не можна. Впевнений, що у нас будуть молодіжні організації, серед них і комсомол.

6. Робітничий контроль, дотримання принципів соціальної справедливості в суспільстві і порядність керівників усіх рівнів повинні бути гарантом проти появи необґрунтованих привілеїв. Але якщо немає совісті, то механізм контролю матиме слабкий ефект.

7. Треба залучати молодь до конкретних справ і вироблення її позиції при вирішенні питань, які стосуються міста, області, республіки. Бо якщо будемо її відлучати від цих справ, то не буде ніякої соціальної активності молоді в суспільстві. Вже зараз частина молоді ігнорує наші закони і суспільні структури, тому треба підтримувати ту частину молоді, яка прагне брати участь у перебудовчих процесах по демократизації життя.

8. Поліпшення екологічного стану в області й Кіровограді потребує значних капіталовкладень, наприклад, в очисні споруди, у нешкідливі для середовища технології. Тому своє слово повинні сказати крупні підприємства, які є джерелом забруднення.

9. На цю тему було сказано на всіх рівнях — і на партійних зборах первинних організацій, і на II з'їзді народних депутатів. Гадаю, що при виробленні статей нової Конституції будуть узяті до уваги і думки виборців. Гадаю, на XXVIII з'їзді комуністи самі дадуть оцінку становищу партії в суспільстві.

10. На мій погляд, у нас соціально не захищена не тільки молодь, а й багато інших соціальних груп: пенсіонери, інваліди, діти. Молоді сім'ї не виняток. Одначе кожна соціальна програма потребує значних коштів. Взяти їх на ці програми можна, скоротивши персональні машини, на які в країні витрачається близько 10 млрд. крб. на рік, а також значно скоротивши штати управлінців.

11. Вважаю, що після економіки молодь — це найбільш занедбана ділянка роботи. З цим зникаються і злочинність, і низький духовний рівень. Оскільки молодь є частиною суспільства і рівень культури суспільства знижується, то і молодь не виняток.

12. Мене турбує думка про те, що до виборів лишився місяць, а в місті не відчувається не те що передвиборної боротьби, а і якоїсь агітаційної роботи. Більшість виборців не проінформована про платформи кандидатів у депутати. Тому, мені здається, їм буде важко зорієнтуватися в день виборів серед 19 кандидатів, тим паче, що на руках у них будуть ще й бюлетені до міської, районної, обласної Рад, де теж по кілька кандидатів. У передвиборній кампанії я буду опиратися на трудовий колектив заводу «Гідросила», який із кількох кандидатур виявив довір'я мені, секретареві комітету комсомолу.

«НА ЗАМІТКУ ДЕЛЕГАТУ»

НАЗУСТРІЧ XXI З'ЇЗДУ ВЛКСМ

У комсомолі, як і в суспільстві нині непроста ситуація. Назріла необхідність виведення первинних комсомольських організацій з кризи, покінчити з пасивністю, «дрімотою» рядових членів ВЛКСМ.

Нам необхідні чіткі орієнтири програмних цілей і завдань, тобто своя Програма, новий Статут, які повинні дати відповідь багатьом спілчанам: чи є сенс залишатися в комсомолі? А якщо є, то що буде запропоновано таке, заради чого можна і необхідно об'єднуватись?

XXI з'їзд комсомолу саме це і повинен вирішити. Але як складно дати «саме ці» відповіді, адже у кожного з делегатів форуму є свій погляд і своя думка про майбутнє ВЛКСМ.

Є свої думки про шляхи перебудови комсомолу в делегатів з'їзду від нашої обласної конференції:

С. Снопкова — першого секретаря обкому комсомолу, С. Алимова — першого секретаря Кіровоградського міськкому комсомолу, С. Войпана — голови правління колгоспу імені Пархоменка Новоукраїнського району, Л. Долусова—прохідника шахти «Верболозівська» м. Олександрії, С. Полякова — голови Кіровоградського міського клубу воїнів-інтернаціоналістів і воїнів запасу, А. Болюка—першого секретаря Компаніївського райкому комсомолу, М. Олійника — голови оргкомітету МЖК виробничого об'єднання «Дніпроенергобудпром» м. Світловодська.

Зрозуміло, що на самому з'їзді не вдасться виступити всім бажаючим. Буде шкода, коли чиїсь вистраждані думки не одним днем так і не будуть враховані.

Тому, підтримуючи «Комсомольскую правду», яка започаткувала рубрику «Клуб делегатів з'їзду», пропоную відкрити на сторінках тижневика «Молодий комунар» — «На замітку делегату», тому, що потрібна розмова довірлива й відверта.

Бажаючі могли б створювати банки ідей, акумулювати пропозиції, колективні програми і прогнози, адресувати делегатам. Тобто, приїхати на з'їзд, уже практично включившись у роботу.

Мабуть, не варто їхати на з'їзд лише за тим, щоб сказати, що все погано, хоча варто прислухатись і до цього. Але все-таки важливіше почути конструктивні пропозиції, дізнатись, як у тій чи іншій ситуації діяли і діють комітети комсомолу, організації, ініціатори і лідери перебудови в комсомолі.

На передз'їздівському етапі в роботі з делегатами використовуватимуться найрізноманітніші форми: прямі лінії по радіо, телебаченню, публікації в пресі, проведення регіональних зустрічей із комсомольським активом, комсомольцями і молоддю.

В післяз'їздівський період важливим буде залучення делегатів, їх потенціалу в пропаганді, роз'ясненні й реалізації рішень з'їзду.

Ініціаторами вищеназваної роботи на місцях покликані бути міськкоми, райкоми комсомолу.

Надзвичайно важливо зібрати досвід роботи комітетів комсомолу області в перебудові ВЛКСМ. Відкрите й конструктивне обговорення всіх наших найгостріших проблем підвищило б відповідальність делегатів за прийняття радикальних рішень.

Свої роздуми, запитання, пропозиції до делегатів XXI з'їзду ВЛКСМ надсилайте в редакцію газети «Молодий комунар» з поміткою «На замітку делегату». Заходьте, дзвоніть у відділ ідеології і культури обкому комсомолу — 4-87-55, 4-77-03 та сектор комсомольського життя тижневика «МК» — 2-04-84.

А. СТОЯН,
завідуючий відділом ідеології і культури обкому комсомолу.

ВІД ЧЕНСТОХОВИ ДО ВАРШАВИ

Знайшли ж коли водії нашого туристичного «Ікаруса» крутити Висоцького.

Я на гору впопыхах,
Чтоб чего не вышло...

І під гору, і з гори справді треба було добре гнати, бо позаду стомлива тисяча кілометрів, а попереду — вечір, ніч, чужа країна і ще невідомо скільки верст.

Я по полю вдоль реки,
Света тьма, нет бога,
В чистом поле васильки
Дальняя дорога...

Засохлі васильки десь у полях мерзли під снігом, незакуті в кригу ріки час від часу зблискували між рідколісся; барвисті намистинки гірлянд на штучних ялинках за вікнами будинків і на живих — під вікнами якщо й не освітлювали, то скрашували дорогу, якій не було кінця-краю.

Бог, правда, був. Поки не смеркло, ми бачили розп'яття на фронтонах особняків, біля костьолів, просто на узліссі. Але чим він міг нам помогти? Щоб утрапити туди, де нас чекали, потрібно було знати маршрут. А ми взяли з собою з Кіровограда штурмана, та не захопили карти. Навіть шкільного атласа Європи. Перехожі махали рукою у непевну далечінь: «Просто, просто», що означало «прямо», ми і їхали, та...

...Вдоль дороги все не так,
А в конце — подавно...

Еге ж, промайнув справа Краків, котрий лежить неподалік чехословацького кордону, а за кілька годин фари вихопили з мороку покажчик — «Гданськ»! На Балтику несе нас, чи що?

А в кінці, в місті Пьотркові— Трибунальському, куди ми нарешті глибокої ночі добралися, з'ясувалося, що вечерю прогавили, а щоб прилягти, треба ще з годину поїздити...

При вранішньому світлі місце, де ми оселилися, виявилося цілком пристосованим для спокійного нічлігу. Навіть назвою — Спала. Кругом сосни, берези, чисте повітря. Тиша. Лише зрідка проїде машина та ще в дерев'яному костьольчику подзвонять на службу. Корпуси готелів носили мисливські назви — «Серна», «Рись», «Олень» (ми в ньому мешкали), «Зубр» (на спортмайданчику стояла величезна його статуя), «Кабан» (живі льоха з поросятком увечері підійшли майже до їдальні). Згодом в одній з установ ми побачили об'яву, де пропонувалися путівки в Спалу поряд із поїздкою в Гамбург...

Перше місто, з яким ознайомилися близько, — Лодзь. Наш гід Крістофер не раз повторив, що цей промисловий центр нецікавий для туристів.

Загалом, можливо, й ні. Багатоповерхові житлові масиви за безликістю годилися в близнята московським, кіровоградським, дніпропетровським околицям. А от Кафедральний костьол — споруда, безперечно, видатна. Зведений на початку століття, він і горів, і дах його падав, і фашисти робили тут крамницю, але храм знову поставав у своїй 104-метровій неоготичній величі.

Одразу після цього ми потрапили в інший костьол — студентський, як його тут називають, бо оточений гуртожитками різних вузів. Це нова споруда, і до чого ж сумно було дивитися на інтер'єр, обладнаний із скупим використанням найаскетичніших геометричних форм.

Однак висновок про повну естетичну неміч сучасної архітектури порівняно зі старовинною був би стосовно культових споруд неточним. Проїжджаючи села й містечка Польщі, ми бачили недобудовані чи щойно споруджені костьоли, і багато з них були або обіцяли стати фантазійно унікальними, особливо дерев'яні й з темно-червоної цегли. Один, наприклад, нагадував продумане нагромадження літаків із гостро розметаними крилами.

Місто Пьотркув-Трибунальський — віком близько 600 років. Одна з давніх столиць Польщі. Тут колись був боярський суд, звідси й грізна назва.

Одна з найголовніших історичних пам'яток — замок короля Казімежа (14 ст.), де свого часу вибирали польських монархів. Нам скажуть «замок», і ми уявляємо вежі, шпилі, мури, рови, ворота. А це просто непримітна триповерхова кам'яниця із купою вугілля під стінами. До речі, багато польських будинків опалюються саме так, нецентралізовано, і димарі чадять навіть на багатоповерхових «коробках».

Замок, виявляється, втратив свій колорит після неодноразових руйнацій і перебудов. Пьотрковські ж костьоли й монастирі (єзуїтів, бернардинів, францісканський, домініканок) просто заворожували. З одного з цих гітлерівці хотіли вивезти церковне начиння, але місцеві жителі запакували його, перенесли в підвали сусіднього магазину і під виглядом продуктів тримали до кінця війни.

У костьолі монастиря, заснованого історичною особою, — Ігнацієм Лойолою, кожна фреска таїть у собі цікавий сюжет із життя святих, праведних і грішних людей, а в розписі на стелі, сказав екскурсовод, є білий кінь, котрий, у якому куту не стояти, завжди дивитиметься тобі просто у вічі.

Ми не вловили погляду того рисака, бо ледве його самого, крихітку, розгледіли в підхмарному переплетінні фігур...

Щойно в'їхали в Ченстохову, як [illegible] показав перше з історичних [illegible]ць: балкон будинку, з якого [illegible]иступав Папа Римський. І [illegible]е, у всесвітньовідомому [illegible]рі, нашу увагу постійно [illegible]али до фотографій, на котрих [illegible] зафіксувалося всі три приїзди Папи в місто.

Це не дивно. Папа Іоан Павло II — родом із Польщі, до перелету у Ватікан носив ім'я Карол[illegible]йтило, зараз шановане в різних країнах людина.

А загалі цей монастир відомий [illegible]ною, що зображає Матку Боску [illegible]енстоховську, глянути на яку [illegible]ки йдуть прочани звідусіль. [illegible]аму ікону, розміщену в підвалі, ми не бачили, бо відкривається вона очам віруючих лише певні години, але бачили [illegible]царському залі точну її [illegible]

Такі ж копії у вигляді іконок, листівок продавались поодалік у кіоску люб'язної [illegible]ниці. Спостерігала їх і за [illegible]ю, і в дворі, і трохи дивовижно. У цих жінок мало було [illegible]ного монашого: стиснутих суворих поглядів, замкнутих м'язів лиця. Навпаки, [illegible]сто усміхалися, весело [illegible]лялися, ж[illegible]то, але не [illegible]во жестикулювали.

СТОХОВИ

РШАВИ

як гід показав перше з історичних місць: балкон будинку, з якого виступав Папа Римський. І пізніше, у всесвітньовідомому монастирі, нашу увагу постійно привертали до фотографій, на котрих зафіксувалося всі три приїзди Папи в місто.

Це і не дивно. Папа Іоан Павло II — родом із Польщі, до переїзду у Ватікан носив ім'я Кароль Войтило, зараз шановане в різних країнах людина.

А взагалі цей монастир відомий іконою, що зображає Матку Боску Ченстоховську, глянути на яку пішки йдуть прочани звідусіль. Саму ікону, розміщену в підвалі, ми не бачили, бо відкривається вона очам віруючих лише в певні години, але бачили в Рицарському залі точну її копію. Такі ж копії у вигляді значків, іконок, листівок продають неподалік у кіоску люб'язні черниці. Спостерігала їх і за торгівлею, і в дворі, і трохи дивувалася. У цих жінок мало було традиційно монашого: стиснутих уст, суворих поглядів, застиглих м'язів лиця. Навпаки, вони часто усміхалися, весело перемовлялися, ж—ло, але не метушливо жестикулювали.

Чи, може, у нас, кому (маю на увазі представників сильної статі) доводилося підказувати, що в храмі треба зняти шапку і хто про Біблію чув лише, що це книжка, уявлення про монахів книжні, далекі від життя?

В одному місці гід приклав пальця до вуст і весь час озирався. «Дивлюся, чи не вийде монах. Вони можуть сердитися, коли тут розмовляють».

Відвідувачів о цій непогожій порі було мало, зате вражала кількість слідів їх перебування на стінах. В одному залі від стелі й майже до підлоги вони рясніли щитоподібними емблемами різних польських шкіл і класів. Учні надряпували в пам'ять про перебування тут і свої імена. А стіни костьолу сяяли брошками, намистом, кулончиками та іншими коштовностями — дари людей, котрих ікона зцілила від недуг. Найбільше висіло медальйонів у вигляді сердечок. Таким чином вдячні страждениики віддавали Матці Боскій свої серця...

Відвідали ми й скарбницю, де кожен дар — рідкісний витвір мистецтва. Статуетки, гаманці, годинники, персні, посуд — і все захищене лише склом, ніяких вірьовок, написів «Не підходь», сигналізації, лише один служитель при вході і один — у залі.

Варшава кинулася в очі передусім величезною кількістю машин. Очевидно, в Нью-Йорку їх ще більше, але в нас такої захаращеності не побачиш. Маю на увазі засилля не тих, що їдуть (навпаки, польські дороги здалися мені вільнішими від наших, не такими нервовими), а тих, що стоять. У дворах, на пустирях, майже на тротуарах. Підозрюю, вони там і ночують. Серед автомобілів багато наших марок, а також маленьких польських «фіатів». Як нам сказали, заїжджі японці прозвали цих жучків «цо то». Перекладається приблизно як «що то воно за диво» і вимовляється з відповідною інтонацією.

Друга примітна деталь польської столиці — дуже знайомі обриси височенної (пізніше взнали — найвищої в місті) споруди. Це був рідний брат семи московських висоток, серед яких університет, Міністерство закордонних справ. Тут Палац культури й науки, проектував його радянський архітектор.

Оглянули ми Старо Място із закритими для транспорту, вузькими кривими вуличками, бруківкою, ажурними решітками, голубами, побували біля пам'ятника жертвам Варшавського повстання, біля Сирени — символу міста, а от до Ніке не доїхали — мало часу.

Його, однак, вистачило, щоб за неповний тиждень об'їздити майже третину Польщі. З вікон автобуса і зблизька бачили чимало пам'ятників: польським національним героям, радянським воїнам. Деякі з них мали похмурий вигляд. При пильнішому обстеженні виявилося, що вони, як і будинки, темніють і кришаться, скоріше всього, з атмосферних причин; зокрема, від перезволоженого, мрячного повітря. Його дихання відчувають не лише стіни. Мене вразив один плодовий сад: голі гілки низькорослих яблунь майже суціль обросли яскравим зеленим мохом.

Екологічне неблагополуччя проявлялося в ріках: вода в деяких мутна, світло-зеленого кольору.

Ні на трасі, ні в містах майже не видно було звичної для нас наочної агітації на зразок «Слава труду!». Десь промайнув голуб миру, десь плакат «Солідарності»; не вабили глядачів яскраві афіші концертних залів, театрів, кіно; еротичний фільм «Еммануель» був скромно представлений чорно-білими кадрами.

Зате були розфарбовані цілі стіни, причілки підприємств і установ. Найвиразніша з таких «фресок» — зав'язана вузлом гігантська сигарета на стіні в Лодзі.

Курять у Польщі, здається, загалом не більше, ніж у нас, але й не менше. П'ють... Я бачила кількох сумирних підпилих на базарі, одного — в дискотеці. Вона схожа на нашу — підвал, мигалки, світломузика, але самі танцюристи здалися стриманішими і зовні, і в манерах.

Одній з наших туристок вдалося помітити дещо з вікна автобуса: «А чого то святий на паркані повис і перелізти не може?». Гід спробував віджартуватися: «Від вашої горілки». Ми теж глянули. На огорожі справді скорчився чоловік. Із блідим обличчям, зігнутими руками... Скульптура така.

П'яних, словом, практично не було. Штурханини, галасу, юрм, зграй реготливих і розв'язних підлітків, котрих ми вдома обходимо за квартал, — теж. А черги були — в деяких продуктових магазинах. Поляки скаржилися на зрослу дорожнечу. Гід наш бував у Кіровограді і добрим словом згадав магазин «Океан», бо там, приміром, є дешеве рибне філе, яке в них коштує на наші гроші 6 крб. кіло.

Яйця в Польщі — 5 крб. десяток, пачка сигарет чи шматок мила — 1—2 крб., банка розчинної кави (вільно продається) — 8 крб. Дамський джемпер середньої красивості — більше 100 крб., чобітки — 300. Один той же товар у різних магазинах міг мати різну ціну. Ми попали на період різкого стрибка цін угору, але були й товари, які уцінювалися. Скажімо, вартість блискотливої кофтинки з 400 крб. зрізали до 130, але її все одно не хапали.

Продавці в магазинах намагалися помагати нам своїм запасом російських слів, писали суму ціни покупок на папері, щоб ми бачили, дякували за придбаний товар.

Часом дешевше, ніж у магазині, ті ж речі продавалися на ринку. Лодзінський базар запам'ятався голубим — здається, майже всі тут пропонували «варьонки». Торгівля йшла спокійно, без видимих конфліктів, скандалів і образ. Покупців не так і багато. Ходили хлопці з табличками: «Куплю...». Їх цікавили гроші. Долари, марки, шведські крони... По радіо повідомляли офіційні курси валют. Товар, часом дуже дорогий, розкладений прямо під ногами, і продавець наче не дуже його й пильнує. Лежить у розкритому «дипломаті» пістолет, явно не іграшковий, і незрозуміло, хто ж його господар, щоб спитати, справжній чи ні. Та й страшнувато якось... Дехто з наших говорив, що питали і дізналися, що є там і газові пістолети, і бойові.

Міліціонерів у Польщі я взагалі не бачила, тільки машини їхні. Пройшли раз усміхнені молоді люди в якихось шинелях, а військові чи охоронці порядку — хтозна.

...Назад можна було їхати не під розпачливого Висоцького, а під життєрадісну «Ламбаду». Адже була вже у нас карта, на якій поляки показали найкоротший шлях до кордону. За якусь пару годин їзди до нього наш автобус став упоперек дороги, спереду насувався грізний трейлер, ззаду напирала цистерна з пивом — ожеледиця. Повискакували. Пригадався перевернутий догори колесами фургон під Варшавою, занурена носом у ріллю легковичка і покійник в одному з пьотрковських костьолів... Але чоловіки підналягли, сипонули під колеса піску, автобус рушив зі швидкістю пішохода, а дорога невдовзі зі слизької стала просто мокрою.

Кордон, митниця, сутінки, зупинка, пошуки місця, де можна повечеряти, і ось ми біля ресторану в містечку Городок. На порозі тітонька. Перш ніж змилостивитися і запустити в зал, відчитала: «Нічого не знаю, бачила я тут і поляків, і руських, і всяких». І життєрадісний голос із гущі наших туристів: «Ну все, тепер ми вже не пани та пані! Якщо не пускають у двері, значить, уже вдома!».

Н. ДАНИЛЕНКО.

Фото В. ГРИБА.

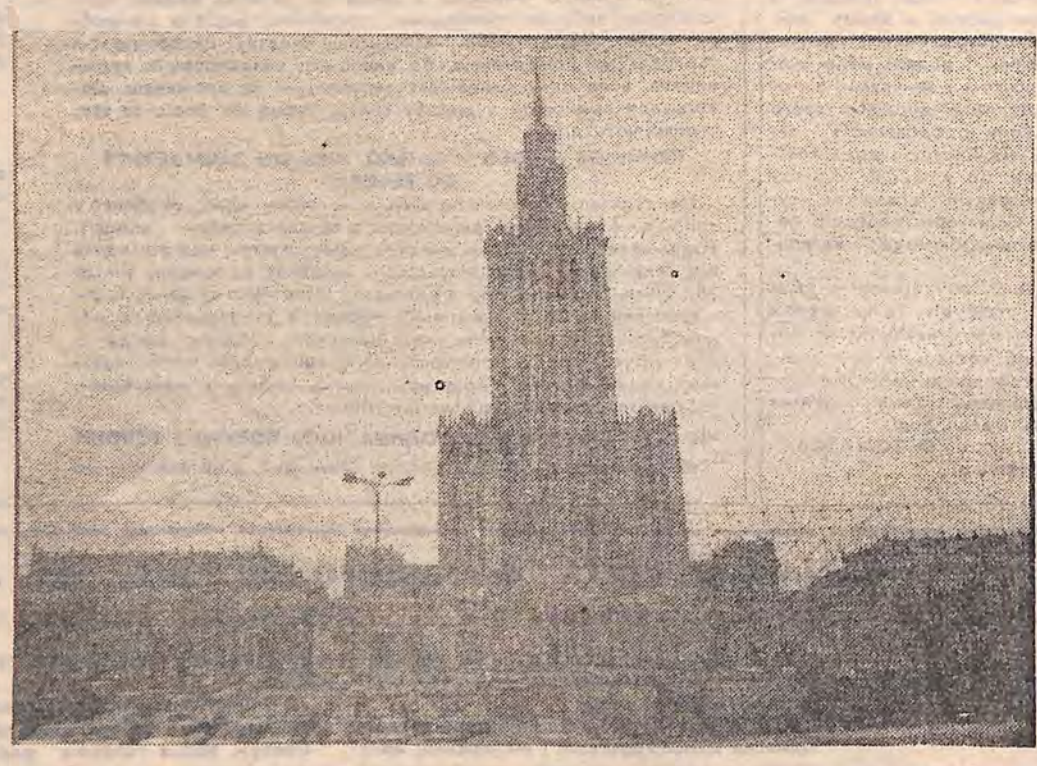

КОЛИ НАРОДИВСЯ НАРКОМАН?

ВЧИТЕЛЬСЬКИЙ ДИСКУСІЙНИЙ КЛУБ

Слідкуючи за дискусією у вчительському клубі про питання дисципліни, вирішив висловити свою думку. Згоден із старою вчителькою, що арештами не можна виховати людину. Діло дійде до абсурду. Як чинитиме суд, коли я запізнююсь на роботу через несправність автобуса чи тролейбуса? Або змушений буду замість праці на підприємстві ремонтувати власну систему опалення? Не зроблю ремонт — зиму доведеться мерзнути в холодній оселі.

«А судьи кто?» — казав герой відомої драми О. С. Грибоєдова. Люди з абсолютно бездоганним минулим, всебічно озброєні законами соціальної справедливості?

У житті часто трапляються ситуації, котрі не підлягають регламентації. У нашій країні велика кількість законів перетворюється в паперову біжутерію демократії. Та, думається, питання дисципліни автори листа поставили після кількарічних спостережень безладу на власних уроках. А це трапляється від невміння викладати предмет. Школярам, звісно, не цікаво слухати вчителів-заробітчан, а не вчителів за покликанням. От вони і займаються тим, що більше подобається. Вельмишановні педагоги! Ви не визнаєте потребу в демократії і гласності. Вірно! Бо тоді доведеться визнати безглуздість великої кількості основних принципів сучасної шкільної навчальної програми і офіційного виховання. В СРСР сотні професій, котрі не потребують знань, отриманих в школі. Просто виробництву потрібні фізично здорові робітники, котрі за слухняність і покору отримують платню більшу, ніж дипломовані спеціалісти.

Та найбільше, відверто кажучи, у вашому листі дивує звинувачення молоді в жорстокості, ледарстві і аморальності, наркоманії і проституції. Хіба громадяни нашого суспільства такими стали з пелюшок? Відомо з сивої давнини: людина — продукт суспільства. Біда тих, кого паплюжать, у тому, що вони мало отримали в школі знань з історії предків, з історії суспільства, в якому живуть зараз. Наркомани і проститутки, п'яниці і ледарі мало знайомі з побутом і звичаями, з гірким тисячолітнім досвідом свого народу. Вони продовжують засвоювати цю історію через власні помилки. Бо в школі сьогоднішні аморальні елементи суспільства чули гарні розповіді передовиків виробництва і ветеранів війни.

Закінчуючи, хочу сказати: «Дисципліна потрібна!». Та не згоден із пропонованим механізмом. Дивіться, щоб ностальгія за сталінською дисципліною не перетворилась у сталевий каток, котрий потрощить і ваші долі.

О. ТОМАЗОВ.

м. Кіровоград.

На обласній станції юних техніків у Сімферополі відкрився клуб «Комп'ютер». Його кабінети оснащені сучасною радянською і японською технікою.

На заняттях учні вивчають основи програмування, створюють навчальні та ігрові програми для комп'ютерів. Кращі розробки школярів будуть представлені на республіканському конкурсі.

На знімку: заняття з юними програмістами веде С. А. ТРУТАЄВА.

Фото О. ОБУХОВСЬКОГО. (Фотохроніка ТАРС).

ЗНАЙТИ СПІЛЬНУ МОВУ З ВАНЕЮ

Вона прийшла у свою рідну школу, яку не так давно закінчила, вчителькою української мови і літератури. Прекрасно розуміла, що від першого знайомства, поведінки, чемності і ставлення до дітей, від першого самостійного уроку залежить її майбутнє. Діти можуть дати найоб'єктивнішу характеристику вчителю.

Їй пощастило. Колектив учителів цієї школи працював творчо, вони допомагали один одному. Частина вчителів добре знали її ще ученицею. Пригадує Юлія Іванівна зустріч із п'ятим класом. Зайшла до них з їхнім керівником, привітались дружно. Марія Федосіївна Касяненко після коротенького знайомства звернула увагу на окремі недоліки поведінки своїх вихованців, та й залишила їх. За першою партою сидів старший за своїх товаришів Ваня. Складний, йоршистий. Явно некомунікабельний, легко йшов на непередбачені конфлікти. Ще перед знайомством багато чула про цього хлопчика. Що він дуже чутливо реагує на добре слово, що до нього завжди варто звертатись лише на ім'я, що живе він у важкій сім'ї, батьки майже не звертають уваги на сина. Юлія Іванівна з часом встановила з цією дитиною майже материнські стосунки.

У школі було обладнано хороший лінгафонний кабінет. Посидівши у ньому на уроках англійської мови, один із новачків вирішив побувати тут у пізній час. Коли про це стало відомо в адміністративних органах, усю апаратуру хтось підкинув. Та класного керівника турбувало інше питання. Чи справді це зробив Ігор М.? Юлія Іванівна сама прекрасно розуміла, що це робота Ігоря, але на розмову з ним не йшла. Минув час, на одній із перерв Ігор сам підійшов до свого класного керівника і сам запитав: «Чому ж ви промовчали тоді перед класом, що то моя робота?». Пояснила: «Боялась, що учні не зрозуміють і будуть тебе зневажати». Багато ще було різних недоречностей із цим юнаком. Зараз Ігор навчається в інституті, по приїзді до батьків обов'язково відвідує школу, а найбільшою для нього радістю стає зустріч із класним керівником.

М. ДУДУС,
майстер виробничого навчання Глинського НВК.
Світловодський район.

«ПОГОВОРИ ЗІ МНОЮ, МАМО...»

Проводячи анкетування серед 90 учнів восьмих класів знам'янських міських середніх шкіл №№ 2 і 3, знову і знову закликала їх до щирості, бо запитання анкети торкались їхніх сімей, ставлення до батьків, взаємовідносин з батьком і матір'ю.

Не буду сьогодні нікого з учнів ні хвалити, ні докоряти чимось. Помітила, що для кожного з них характерним є категоричність суджень: чорне чи біле, погане чи хороше, словом, без напівтонів і відтінків.

МАТИ ПРИЙШЛА З РОБОТИ. ЩО ВОНА РОБИТЬ УДОМА?

Як того і чекала, в 98 процентах анкет такі рядки: «готує вечерю», «пере білизну», «прибирає у квартирі», «миє посуд після вечері», «прасує батькові сорочки», «розпалює піч», «як попорається, сідає за контрольні роботи, бо вона вчиться заочно», «моя мати рідко відпочиває, бо немає батька».

Один процент учнів чесно зізналися у тому, що після роботи матір краще не зачіпати, бо вона роздратована, «свариться», «скандалить», від чого у квартирі стає і зовсім не затишно.

І лише один процент (цього так замало!) 8-класників написали: «після вечері мама відпочиває, а я мию посуд», «перевіряє у мене уроки», «співає зі мною».

Діти праві, і нічого тут не вдієш. Добре, хоч ми визнаємо те, що наші жінки-матері, котрі за день відпрацювали, вистояли черги у магазинах і «другу зміну» біля плити, не мають часу побути наодинці з сином чи дочкою. Важко бути водночас доброю господинею, дружиною, матір'ю і виробничницею. Щось треба приносити у жертву. Виробництвом сьогодні не пожертвуєш, бо викличеш невдоволення керівництва, а на одну чоловікову зарплату — не проживеш. Доводиться приносити у жертву сім'ю. Через це, перш за все, страждають діти.

ПРИЙШОВ З РОБОТИ БАТЬКО. ЧИМ ВІН ЗАЙМАЄТЬСЯ ДО ВЕЧОРА?

Це запитання викликало сміх у кожному класі, особливо у хлопців. А на папері швидкоруч з'являлися рядки: «просто відпочиває», «лежить на дивані і читає газети», «не відходить від телевізора», «спочатку поїсть і одразу за книгу», «читає або спить», «затримується надовго у спортивному залі». Таких відповідей — 80 процентів. 11 процентів анкетованих не мають батьків. 9 процентів учнів написали: «працює на дачі», «ремонтує мопед», «розпалює піч», «допомагає мамі», «займається ремонтом у квартирі», «щось робить у майстерні», «перевіряє у молодшої сестри уроки».

ЧИ Є У БАТЬКІВ ВІЛЬНА ГОДИНА, ЩОБ ПОБУТИ З ТОБОЮ?

60 процентів підлітків відповіли позитивно, а це значить, що наші батьки все ж знаходять для них трохи часу. Але ж залишилися ще 40 процентів негативних відповідей!

У нас постійно не вистачає до зарплати грошей, не дають спокою питання про те, чим нагодувати сім'ю завтра, у що одягнути. І не помічаємо зовсім, як поступово щезають сімейні цінності, залишаючи нам невміння розуміти дітей, нашу з вами зашкарублість і непослідовність.

Ми майже не заглядаємо до дітей у щоденники, не цікавимося, чи зробили вони уроки. У кіно з ними не ходимо, на зарядку не бігаємо. І хоча наші діти все одно люблять нас такими, якими ми є, нам слід частіше і серйозніше питати з себе.

ЧИ ЧАСТО ТРАПЛЯЮТЬСЯ У ТЕБЕ ВІДВЕРТІ РОЗМОВИ З БАТЬКАМИ? З КИМ САМЕ?

55 процентів учнів віддали перевагу відвертим розмовам з матерями. 24 проценти анкетованих шкодують, що подібні розмови у сім'ях вельми рідкі. 3 проценти свої секрети ділять з татами. А що роблять у цей час 18 відсотків підлітків, котрі цього позбавлені? Хіба їм не хочеться мовити: «Поговори зі мною, мамо...»?

ВИХІДНИЙ ДЕНЬ. З КИМ ТИ ЙОГО ПРОВОДИШ? САМ? З ДРУЗЯМИ? З БАТЬКАМИ?

Більшість анкетованих (65 процентів) проводять вихідні і з батьками, і з друзями, відвідують бабусь. 27 процентів учнів спілкуються лише з друзями. 8 процентів написали в анкетах: «А я і під час вихідних сам».

ЯКІ РИСИ ХАРАКТЕРУ ЦІНУЄШ У МАТЕРІ, БАТЬКА? ЩО ТОБІ В НИХ НЕ ПОДОБАЄТЬСЯ?

Підлітки усе помічають і цінують вас не лише за вроду, але за доброту, ласку, добрий настрій, співчуття, милосердя, розум. Зустріла й такі рядки: «У мене є вітчим, але він добрий і уважний до мене».

А лякають наших дітей сварки, грубість, недовір'я: «Коли мої батьки сваряться, обов'язково зганяють зло на мені». «Батько у мене дуже не витриманий, а через нього і мама роздратована», «Нас з братом батько часто б'є і обзиває грубими словами», «Батько зрадив матері», «Мені соромно писати про негативні риси батьків, бо їх ой як багато», «Мій батько часто п'є», «Мене лякає нещирість батьків, в їхні часті сварки давно не свідчать про те, що вони кохають один одного»....

Анкетування провела Л. ПОВАЛІЙ.

м. Знам'янка.

Цим разом— без «Артеку»

25—26 січня відбувся III пленум республіканської ради піонерської організації, який розглянув такі питання:

1. Про зміцнення і вдосконалення взаємовідносин комсомольської і піонерської організацій в умовах дальшої демократизації комсомольського і піонерського рухів.

2. Про підсумки референдуму по використанню піонерських ритуалів, символів та атрибутів у житті піонерської організації республіки.

3. Оновлення діяльності республіканського піонерського табору «Молода гвардія».

Пленум обрав головою республіканської ради піонерської організації секретаря ЦК ЛКСМУ Тетяну Гончарову.

Прийнято рішення про направлення цього року до піонерських таборів «Артек», «Молода гвардія» дітей, котрі мешкають в зоні, що постраждала від аварії на Чорнобильській АЕС. Табори ЦК ВЛКСМ та ЦК ЛКСМУ приймуть для оздоровлення дітей із Закавказзя.

Діти, що проживають на Кіровоградщині, направлятися цього року в табори «Молода гвардія» і «Артек» не будуть.

Н. ЖУКОВА.

МОНПЛЕЗІР У МАЛОМУ ЗАЛІ

(РЕПОРТАЖ ІЗ КАБІНЕТУ ПСИХОТЕРАПЕВТА)

«Що ж таке психотерапія? Страждаюча людина вирішує покликати на допомогу іншу людину. Вона звертається до певної особи, тому що, зважаючи на засвоєні суспільством традиції, вірить, що ця особа володіє знанням і умінням лікувати. Віра є попередньою умовою для того, щоб мали здійснитися зміни».

Із книги Л. Шертока «Непізнане у психіці людини».

1. ПОВЕРТАЮЧИСЬ ДО НАДРУКОВАНОГО...

Вибачившись, звертаюся до людей у передпокої, що чекають сеансу гіпнозу психотерапевта Наталі Іванівни Климової і не відразу розумію деяку настороженість у ставленні до журналіста. Пов'язане це не з тим, що люди не хочуть розповідати про свої хвороби. Якраз про хвороби завжди говорять з готовністю (на мою думку, у цьому зосереджена надія: раптом хтось дасть добру пораду — потопаючий хапається за соломинку. Хворий теж). Мої співрозмовники не дуже охоче заговорили зі мною з іншої причини:

— Якщо після вашої статті з Наталею Іванівною трапиться те, що з Кашпіровським, — похмуро сказала Тамара Миколаївна Таран, пацієнтка Климової, яка приїжджає на сеанси гіпнозу з Кривого Рогу, — то краще не пишіть.

І тільки після того, як заприсяглася в своєму позитивному ставленні до Анатолія Михайловича Кашпіровського, люди заговорили охочіше, висловлюючи свої надії, пов'язані з психотерапією. Зрозуміло, що на першому місці стояло невдоволення «офіційним ставленням» до сеансів Кашпіровського і турбота, як би це не відбилося на ставленні до сугестивного лікування взагалі, що в мене особисто викликає посмішку, хоч на питання Наталі Іванівни Климової, що привело мене до неї, я відповіла:

— Краще запитайте — хто... Кашпіровський!».

Наталя Іванівна посміхнулася і сказала напівжартома-напівсерйозно: «Непогану рекламу створив нам Анатолій Михайлович, — і після паузи додала. — Майте на увазі, з лікарем Кашпіровським я працювала разом 4 роки, добре знаю його плюси і мінуси. Але справа не в цьому. Ви помітили, хворі висловлюють тривогу з приводу незрозумілої, з їхньої точки зору, ситуації навколо Кашпіровського. На мою думку, не подобається комусь сеанс здоров'я по телебаченню (між іншим, мені він теж не дуже подобається) — виключіть телевізор. Навіщо створювати навколо цього проблему, дратувати людей, які вірять «чудесам зцілення» (правда, ці «чудеса» мають під собою цілком реальну основу віками кристалізованого досвіду). На відміну від лікаря Кашпіровського, я вважаю, що віра є умовою сугестивного лікування. Тобто я прихильниця «класичного» ставлення до психотерапії. Людина може зцілитися при умові, що вона глибоко вірить у це. До того ж, дуже багато важить бажання людини зцілитися... Вибачте, а ви вірите в психотерапію?».

— Не знаю. У мене дуже багато складностей із цим пов'язано. Я вірю лише в хірургію. Там вже як щось виріжуть, то назавжди!

— Прекрасно! — розсміялася Наталя Іванівна.— Я теж вірю в хірургію. Але, перепрошую, зараз чекають хворі. Хочеться побувати на сеансі?

— Так. Але попереджаю — гіпнозу не піддамся.

— Побачимо.

2. СЕАНС ГІПНОЗУ З НАСТУПНОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ

Гіпноз на мене й справді не подіяв, хоч деякі відчуття, обіцяні лікарем Климовою, справдилися: приємне тепло у всьому тілі, приємна розслабленість і втома. При цьому, звикши до темряви кімнати, де проходив сеанс гіпнозу, могла спостерігати, як після загальної частини Наталя Іванівна зупинялася над кожним пацієнтом, робила паси (рухи руками), вдавалася до відповідної сугестації. Дехто з хворих засинав глибоко і міцно. Це, як сказала потім Наталя Іванівна, теж не дуже корисно. Найкраще сприймається лікарська установка на зцілення під час гіпнотичного сну, тобто чогось середнього між сном і бадьорістю.

— Нехай не лякає вас,— сказала мені після сеансу Наталя Іванівна, — що ви не заснули. Адже самі говорите, що відчували приємні моменти.

— Це, мабуть, тому, що в мене асоціативне мислення, — заперечила я. — Приємно уявити себе на березі моря серед пісків і пальм, де небо кольору апельсинової шкірки і пахне безсмертником і капустою.

До речі, ця стаття названа «Монплезір у малому залі». Слово «монплезір» означає «моє задоволення». Це неспонійний Петро І прищепив закордонний термін вітчизняній дійсності. Звичайно, до сеансів гіпнозу він має дуже віддалене відношення. Люди звертаються до психотерапевта зовсім не задля задоволення. Хоч не буду запевняти, що вони його геть не відчувають, коли впадають у гіпнотичний сон, що не реагують на жодні звуки і шелест навколишнього середовища, а чують лише спокійний, розважливий, переконливий голос лікаря, уявляють те, що цей голос «малює» перед ними: небо кольору апельсинової шкірочки, плескіт моря, політ чайки. Коли стишуються, відходять болі «в районі серця» чи будь-яких інших органів.

Я згодна з Наталею Іванівною, віра у всеперемагаючу силу психотерапії має великий плюс для ефективності лікування. Хоч зрозуміло, психотерапія не всесильна. Стопроцентного лікування методами раціональної психотерапії, гіпносугестивної терапії, аутогенного тренування, наркопсихотерапії бути не може. Як, до речі, стопроцентного успіху при операції звичайнісінького апендициту теж може не бути.

3. ЧИ ТАК ВЖЕ ЛУКАВИТЬ ЛУКА?

Найпрекрасніші психотерапевти світу, кажуть, — священослужителі. Як добре, що сьогодні нам не треба прихозувати того, що раніше було набутком лише наших бабусь, які не боялися «опіуму для народу». Церковні проповіді завжди несли в собі елементи психотерапії, вони лікували душу. Недаремно хтось назвав лікарів-психотерапевтів священослужителями XX століття. Але під час нашої розмови з Наталією Іванівною мені спало на думку, що вся наша російська література минулого століття має якусь «психотерапевтичну» основу. Наталя Іванівна не просто погодилася зі мною, але й сама говорила на цю тему досить емоційно. Правда, це вже виходить за межі нашої статті. Лікар Климова, наприклад, згадувала свого педагога професора Галину Анатоліївну Вієвську, чиї лекції з психотерапії у медичному інституті приходила слухати «ася Вінниця». Милосердя, любов — ці риси великої літератури минулого годують і психотерапію. «Так, можливо, вже й не такий не правий горьківський Лука з п'єси «На дні», — сказала я Наталі Іванівні, пригадуючи, як в шкільні і інститутські роки звикла до іншої метафори пролетарського письменника, що людину, мовляв, не жаліти треба, а поважати. Настав час і пожаліти людину, не обов'язково ту, що безнадійно хвора. Я особисто ціную в психотерапії функцію співчуття. Звичайно, це дуже суб'єктивна думка, але вважаю, що кожен лікар повинен бути психотерапевтом. Незалежно від того, на чому спеціалізується: хірургія, терапія, неврологія, гінекологія... Це ще знаменитий Бехтерєв сказав, якщо хворий, відвідавши лікаря, не відчув себе краще, значить він мав справу не з лікарем. Розумію, мої міркування дещо узагальнені, філософські, а мова йде про конкретну галузь медицини, яка відділилась від психіатрії. І важко цілком конкретно сказати, послуг якого лікаря потребує ось ця хвора—психіатра чи психотерапевта, яка звернулася до Наталі Іванівни, скаржачись на приступи нестерпного болю («все болить») і головне, неприємні думки про непотрібність життя.

Довго розмовляла з нею психотерапевт Климова, наголошуючи, що, по-перше, ніяких загроз для життя у хворої немає. По-друге, життя її належить також і дітям, рідним, близьким, отже, діяти як захочеться, вона не має права. Ну, а якщо вже зводити рахунки з життям, — то за якісь високі ідеали! Чи не так?

Ставши мимовільним свідком розмови у кабінеті психотерапевта, я на деякий час перенеслася думками на інше: міліцейські зведення сьогодні свідчать про величезну кількість самогубств в області. Зводять рахунки з життям не за якісь високі ідеали люди енергійні, здорові, не схильні до містики. Ось ще одна деталь на користь психотерапії. Лікувати треба душу.

Пацієнти лікаря Климової мають різний діагноз: діабетики, люди, що страждають енурезом, логоневрозами, остеохондрозом, гіпертонічною хворобою. Але у більшості випадків основа одна — хвора нервова система.

— Треба лікувати мозок, — говорить своїм хворим психотерапевт Климова. — тут зосереджено все. Спокій і дієта — ваші основні ліки.

Зрозуміло, рекомендує Наталя Іванівна і фармацевтичні засоби, і все ж— в обмеженій кількості. Пам'ятаєте, як говорив А. М. Кашпіровський: кожен людський організм — це ціла біологічна лабораторія. Можливості його до кінця не вивчені. Наталя Климова підписується під цими словами. В можливості психотерапії вона глибоко вірить. Правда, працювати з повною віддачею їй сьогодні не доводиться. Нам з вами добре відомо, в якому жебрацькому становищі наша медицина. Навіть госпрозрахункова поліклініка не може забезпечити своїм хворим більш-менш хороші умови. Наприклад, свої сеанси Наталя Іванівна не може забезпечити музичним супроводом. Мені відомі теорії про те, що музика може лікувати певні хвороби. Є навіть такий термін — музикотерапія. Я запитала, як до цього ставиться лікар Климова. Ну, звичайно, позитивно! Наталя Іванівна пригадала, що хтось з її знайомих навіть дисертацію по цій темі захистив і назвала мені «лікувальний список музичних творів». Можете перенести його до свого записничка: Глюк «Мелодія»; Сібеліус, «Сумний вальс», етюд Шопена, «Аве-Марія» Шуберта, «Вмираючий лебідь» Сен-Санса, уривок з Першого фортепіанного концерту П. І. Чайковського. «Лікувальні» можливості має лише класика, вона не викличе у вас ніяких шкідливих асоціацій. Сподіваюсь, ні психотерапевт Климова, ні автор цих заміток не будуть запідозрені у якомусь шарлатанстві, мовляв — не вистачає віків, одноразових шприців та й самого медичного персоналу, тому нам і пропонують лікуватися музикотерапією. Боронь боже! Ніякий Глюк чи Сібеліус таблеток від кашлю не замінить. І те, що обласна лікарня свого гіпнотарія чи навіть кабінету для сеансів не має, а в госпрозрахунковій поліклініці умови, про що вже йшлося вище, не відповідають потребам лікування, — то це наша жорстока реальність. Глюк не винен. Для успішного лікування психотерапією необхідні спеціальні приміщення, де і напівморок, і музика, і пахощі... Втім, навіть за тих умов, які сьогодні існують, Н. І. Климова на відсутність пацієнтів не жаліється. Що привело до неї Таран Т. М., Бондаренка І. Є., Паніну Л. К., Скрипник В. П. (всі четверо з Кривого Рогу), Барбасуру Д. Г. і багатьох інших? Не помилюсь, якщо скажу, що для них психотерапія — остання надія, хоч на кілька процентів повернути втрачене здоров'я. Чи й справді після сеансів психотерапії вони відчувають себе краще? Всі, з ким доводилось розмовляти, запевняють, що так. «Інакше я б сюди не ходила», — говорить Діна Григорівна Барбасура, дивуючись моїй зневірі.

— Наталю Іванівно, — завітала на прийом до лікаря молода, красива жінка (ніхто б не сказав, що хвора), — можна мені повторити сеанси?

З довгої розмови пацієнтки з лікарем я зрозуміла, що у хворої неприємності в родині. Молодець, що не побігла до загсу брати розлучення, а прийшла сюди! І вже, як видно, вдруге. Добре, коли б і чоловік те ж саме зробив. До речі, такі випадки Наталі Іванівні теж доводилось «лікувати». Шкода лише — нечасто.

— В будинку, де я живу, — розповідала лікар Климова,—працює «Служба сім'ї». Ще не знаю, чим вони там займаються, але, запевняю вас як психотерапевт, розлученням можна запобігти...

— Лікуванням душі?

— Так. І не смійтеся. Колись церква не лише забороняла розлучення (заборона — це, звичайно, не метод), а й намагалася зробити все, щоб в сім'ї запанували мир і злагода.

— А як ви ставитесь до шок-гіпнозу?

— Негативно. Я вважаю, що хворий повинен спокійно, плавно переходити у стан гіпнотичного сну. Шок-гіпноз вважаю аморальним.

— Наталя Іванівно, сьогодні у вас на прийомі був громадянин, який страждає алкоголізмом, і ви пообіцяли йому допомогти...

— Ну, по-перше, я не давала стопроцентної гарантії. А по-друге, наркологія і психотерапія взаємопов'язані. Можливо, якраз цей варіант і матиме щасливий результат. До того ж, хворий звернувся до лікаря сам, його не притягла «на ланцюжку» дружина. Для успішного лікування подібна ситуація дуже важлива: власне бажання, а отже — віра.

4. КІЛЬКА СЛІВ ПІД ЗАВІСУ

Я вирішила написати цей матеріал не для того, щоб потрапити у модне русло. Мені, як, між іншим, і Наталі Іванівні, настобісіли розмови про екстрасенсів і різні чудеса. Справа не в них, а в загадках нашого організму. Досвід свідчить, що наші предки знали про ці загадки набагато більше, ніж ми з вами. Не вірите? Запитайте про це Авіцену, наприклад.

Валентина ЛЕВОЧКО.

«ТІЛЬКИ З МОВОЮ ЖИВЕ НАРОД...»

Ці слова спали на думку, коли дивилася телепередачу «Екран молодих» з м. Кіровограда 26.01.1990 р. після 19 години — бесіду з новообраним бюро комсомолу області. Вразило, що всі юнаки, в т. ч. і секретар, говорили виключно російською мовою.

До речі, нехтують українською мовою (це висновок з телепередач, радіопередач) виступаючі, переважно високі керівники, в передачах з нашого Кіровограда. Зрозуміло, пішло так в моду, що російська мова для українця — це мова міста, еліти, а українська — це сільська мова. Вживання української мови для таких — інтелектуальна відсталість.

Скажу так: ці люди — збіднені духовно, поверхово бачать смисл життя або діють заради своїх амбіцій.

Я вважаю, що людина, яка зневажає свої ж національні надбання, нехтує рідною мовою, втратила найдорожче — патріотичні почуття до всього рідного, святого.

Є. ТРОЯН.

смт Новгородка.

КРАСНЕ СЛОВО

ДЕ ЗНАЙТИ ГАРМОНІЮ?

Базилевський В. О. Колодязь: Вірші та поема. — Рад. письменник, 1988. — 238 с.

Добірки віршів В. Базилевського, які останнім часом з'являлися в періодиці, вражали новим баченням світу, поглибленим відчуттям його драматизму й трагедійності. Нові вірші привертали увагу намаганням поета проникати до основ складних суперечностей дійсності, пошуками виходу з ситуацій, здавалось би, безнадійних, спробами знайти шлях до гармонії в собі і в світі...

І ось переді мною збірка В. Базилевського «Колодязь». Як з добрими знайомими, зустрічаюся з віршами, котрі запам'яталися з газетних та журнальних добірок, вчитуюся в нові твори й переконуюсь: автор часто постає в незнайомій іпостасі. «Колодязь»—книжка принципова для поета, для всієї нашої поезії. Збірка вмістила багато з того, чим жив сам автор і чим жили всі ми в останні роки... Прикметно, що найсуб'єктивніші думки, переживання, асоціації автора знаходять відгук у наших душах, що є свідченням талановитості митця. Не дивно, що книжку висунуто на здобуття премії імені П. Г. Тичини «Чуття єдиної родини».

І справді, тут поет торкається таких горизонтів буття й осягає таку вражаючу правду, які раніше не часто відкривалися його художньому зорові. Предметний світ, відображений у творах, надзвичайно різноманітний — від античності до сучасності, помітне жанрове багатство — від ліричної мініатюри до притчі й поеми-циклу, думки й переживання відзначаються складністю. Але збірка загалом полишає враження цілісності. Проблеми й тривоги, що переймають душу поета, ідеї, які поривають її до нових пошуків і запитань, несуть болючу радість одкровення основ єдності складного й суперечливого буття, складають серцевину поетичного світу збірки, в епіцентрі якої — непересічна, багатогранна особистість ліричного героя В. Базилевського.

Уся словесно-предметна фактура збірки тяжіє до двох полюсів, які перебувають в одвічному протиборстві й притяганні. У найзагальнішому вигляді вони втілюють добро і зло, трагічні суперечності і гармонію, розпач і готовність боротися, зрештою, жадання ілюзій і тверезу безжалісність розуму.

Напруженість авторської думки відчутна і в системі вузлових образів-символів «глибина — корінь — час— пам'ять — світло». Глибина — то й колодязь роду, що символізує життєві соки й джерела, через те поетові болить, коли заростає стежка до криниці або «витікає вода родова, усихає джерельний струмок...». Глибина— то й корінь духовний і генеалогічний, без якого людина стає небезпечним перекотиполем. Ліричний герой В. Базилевського дорожить своїм корінням, близьким і далеким, на котре зазіхає безжалісний час, а порятувати його може тільки людська пам'ять. Своє коріння він бачить у рідній пісні, в якої «ласкаві очі, легка хода»; у далекій музиці дитинства, яка «зуміла лишитися на всі літа»; у слові Пушкіна, яке вберегло хлопчика од «вовчого подиху страшної війни»; у музі Шевченка, «животворящий ... вогонь якого горить над прірвою розколу»; у невинних витівках мандрівних дяків, що «полами світ підмітають»; у загадковості таланту Гоголя та зв'язку з духом Зерова й Плужника; у двох могилках за селом і турботі, аби найрідніші лежали в них «хоч нерухомо, та не безіменно». «Все пам'ятаю. Все болить» — цим афористичним рядком можна сконденсовано виразити одну з наскрізних ідей збірки.

Трагічне забарвлення почувань, характерне для сучасної людини, не призводить до розпачу ліричного героя В. Базилевського, однак не породжує й характерної донедавна для значної частини нашої поезії бадьорої впевненості: нам усе під силу — чи землю в сад перетворити, чи ріки назад повернути. (Нічого не скажеш, доперетворювались...). Очевидно, відштовхуючись від рядка відомої пісні: «Мы рождены, чтоб сказку сделать былью», — поет протиставляє йому іншу думку — тверезішу: **«Що збудеться в казці,**
не збудеться в житті».

Так, ілюзії відкинуто, зате трагізм світобачення загострює зір поета — і йому відкриваються зв'язки, невидимі, коли дивитися на них з погляду побутового мислення.

Поетова душа б'ється в пошуках виходу із зачарованого кола, окресленого частоколом драм і трагедій людства, неправди й злоби, ворожнечі й забуття. Для В. Базилевського завжди були характерні історичні екскурси й асоціації, тільки зараз у глибинах минулого, що сягають біблійних і античних часів, його внутрішній зір раз у раз натикається на невтішні аналогії. За біблійною оповіддю, одна з перших трагедій на землі — вбивство Каїном рідного брата Авеля — наштовхує поета на думку: «Кров'ю сьогодні вмиється Авель, кров'ю узавтра вмиється світ». У стражденному голосі пророка Іова автору вчуваються страждання всього людства. А ось біблійний Лот з відомої легенди про Содом і Гомору в безсиллі проти розповсюдженого зла дорікає самому богові за те, що створив людей такими недосконалими та ще й карає їх за це, адже кому невідомо, що й праведник «вчинити гріх приречений в неправедному світі?!». Перегук із сучасністю мають також міфічна історія зі скринькою Пандори, де поет звертається до Еліметея як символу добра: «...ядерний меч відверни!»; та трагедії Едіпа й Антігони, які спонукають поета зробити висновки, далеко не безспірний, але не позбавлений і житейської мудрості: «Мінялись декорації, однак ти зовсім не змінилася, людино...». А в мініатюрі «З історії Риму» хіба ми не впізнаємо знаки нашого недавнього минулого:

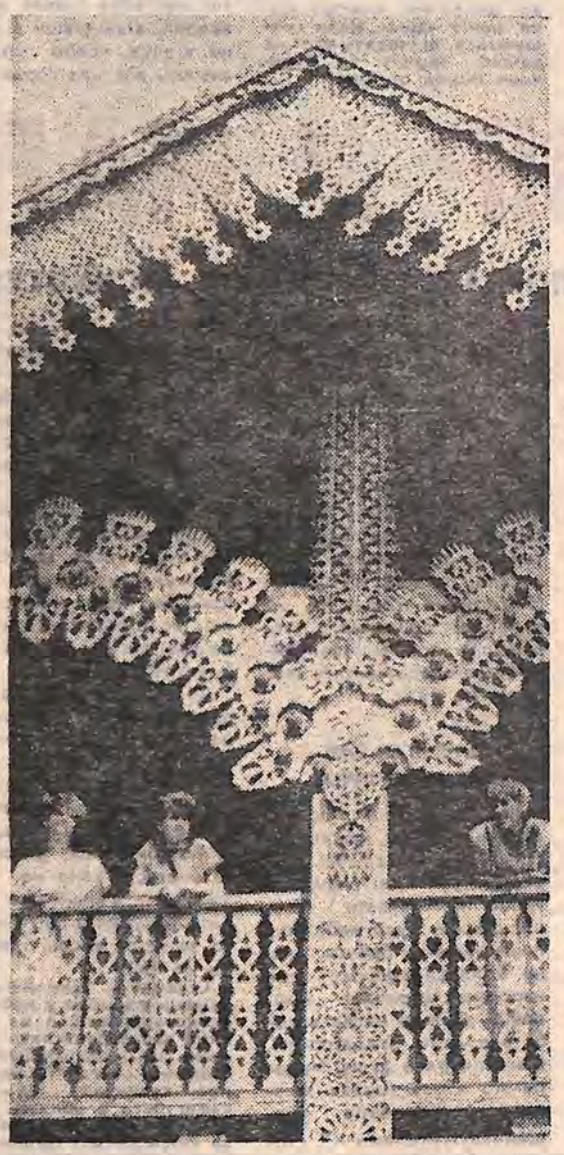

— Я-ак!
Він... помер! — шарпнувсь людський приплив.
На мить якусь оторопіли лиця.
Та віжки уже інший підхопив,
уже погнав державну колісницю.
Ще не ковтнув мерця могильний глей,
жалоби квіти навіть не зів'яли,
наступнику ж — патрицій і плебей —
уже й граніт — знайшли для п'єдесталу.

У контексті нагаданих історичних асоціацій і перегуків вислів поета «Хіба я не жив ще до нашої ери?» не сприймається за звичайну поетичну фігуру, а є виразом позиції автора, для художнього мислення якого характерний глибинний історизм, до параметрів котрого слід додати й такі назви — метонімії: Ніл і Хеопс, Скіфія і київський князь Олег, Богдан Хмельницький і Петро Могила, Байрон і Тарас... Поки не настав «судний день», поет, як той Ієремія, намагається докричатися до совісті своїх сучасників, щоб і вони почули, як «кричать мовчанням убієнні», а «корінь кричить, як дитина»; щоб і вони вжахнулися від «пилу непам'яті», який може вкрити все живе, що сьогодні ще зеленіє й цвіте.

Трагедійні мотиви в літературі й мистецтві активізуються з причин суспільно-історичних, в результаті яких створюються критичні ситуації. В історії суспільства й мистецтва такі ситуації траплялися не раз. Сьогодні ж загрозливі напруги породжені небезпекою атомної й екологічної катастроф, які після Чорнобиля гостро заглядають кожному в душу. Цілком зрозуміло, такий чутливий до вібрації суспільної атмосфери поет як В. Базилевський не міг не відгукнутися на ці реальні тривоги живущих на землі.

Моральний імператив ліричного героя збірки «Колодязь», адресований самому собі, дуже високий. Очевидно, це дозволяє ставити його, героя, в ряд виразників совісті й сумління сучасника, який змушений брати на себе важенну ношу відповідальності за всі людські тривоги, що невблаганно стукають у його живе серце. Причому, викликають їх не тільки масштабні катаклізми, а й щоденні, так би мовити, локальні кривди й лиха, які також здатні отруювати душу. Чи йдеться про неуважність до людини та кардинальні зміни ціннісних орієнтацій («Як усі, у призначений строк»), чи про злочини бездумних браконьєрів («Браконьєри»), чи про те, як «триповерховим криє матом за кущ картоплі брата брат («Земного праху пил свинцевий»), чи про випадок, коли людину вбивають — «просто так...» (одноіменний вірш), — документальна заземленість цих творів не тільки не зменшує їхньої вибухової сили, а ще вразливіше ранить серце.

Гадаю, активний відгук у душах читачів знайдуть і вірші «Пізній деревій», «Син приїхав продавати хату», «Зазимок», «Мати-дерево», «Переступив і я отой поріг...», «Рвуться волокна, душа опадає», притчі «Тин», «Про білого ангела з чорними крилами», де гарячому подихові часу поет підставляє оголені нерви: так безжально вони печуть. Почуттями смутку і болю сповнений цикл «У шум: прибою», присвячений пам'яті талановитого письменника В. Близнеця, одного з найближчих друзів поета. А кого залишать байдужим рядки-афоризми:

Надто пізно свобода прийшла,
несвобода до рабства привчила.
(«Смак неволі»).

Томлінням народжене слово
забуло повітря свободи.
(«Щаслива!»).

Завершуючи розмову про твори, перейняті мотивами трагедійності й драматизму, невтишимими болями, хотілось би ще раз наголосити, що вони не полишають по собі почуття безвиході й безсилля. Ні, тут життя і сам поет немовби проходять «момент правди». Автору пощастило збагнути складну діалектику світу, де в парі йдуть «втіха й радість — посестри турботи», де «не розділити білого з чорним, чорного з білим не примирить», де «одне вікно росою вмилось — урвалось мамине життя. А друге — сміхом засвітилось: в її дочки знайшлось дитя», коли слово поета «спить на землі, а в небі гнізда в'є», де «сміх, як плач, і плач, як сміх», коли невідступно свердлить мозок запитання, на яке ніколи не знайти відповіді: «Чому нема без пекла раю?». Безперечно, в емоційному плані ці непрості істини не можуть принести втіхи. Зате філософське «зняття» суперечностей дає реальні орієнтири душі і вчинкам. А без цього немислимий справжній гуманізм, який ніколи не принизить людину недовірою до її сил і можливостей.

Щоб розірвати трагічне коло, поет бачить багато засобів, але всі вони зводяться до простої істини: повернутись до звичайних людських почуттів і цінностей — доброти, милосердя, самопожертви, «помислів високих». Поетичне вираження цих істин диктується відтвореною ситуацією й ідейною атмосферою вірша. «Вогнем поділіться!» — узагальнює автор побутову деталь з часів війни. «Цілуйте матір на прощання, з найкращих слів знайдіть слова», — кожному з нас адресується це нагадування, аби тільки не спізнитись. Автор радить нам наблизитись до природи, як його герой-дивак — «мисливець слів», котрий прагне «слово-дичку» вполювати. Часом несміливо зблисне віра в безсмертя: «О соловейку-соловій! А може, ти таки безсмертний?». Не чужа поетові й ідилія, як втілення жаданої гармонії, як «соло надії», як голос вічності, бо людське серце не може без віри, без любові. Цим настроєм перейнято цілий ряд віршів із циклу «Місячні лижі», де багато тропів відсвічує романтичним сяйвом: «горда душа повстає», «цвітуть сніги», «Сховаймось від січня у п'яному травні!», гриб «проламує землю важку». Але найнадійніші ліки від житейських завірюх і негараздів, від забуття й несправжності — то, на думку В. Базилевського, зв'язок із землею дитинства, з колодязем роду, з коренем народу:

Не дам остуді на поталу
первоцвіт днів, коли мала
душа моя перевисала
в колодязь роду і пила.

Припадімо ж і ми до живлющої води з рідних джерел, в яких поєднується чистота і міць глибин, благословімо «живий світильник роду» — символ високості духу, в яких — услід за поетом — і ми вбачаємо один з надійних гарантів віднайти гармонію й утверджувати її на землі.

Василь МАРКО.

м. Кіровоград.

КІНО БЕЗ КОМЕРЦІЇ

АНОНС

Ще одне об'єднання створюється при молодіжному центрі дозвілля «Червоний клин» — клуб любителів кіно. Основне завдання клубу — пропаганда кращих зразків кінематографу — радянського і зарубіжного. Дуже прикро, але численні відеосалони підбирають свій репертуар, виходячи тільки з комерційних міркувань. В них демонструються в основному бойовики, комедії, фільми жахів.

У репертуарі клубу любителів кіно будуть демонструватися кращі фільми сучасності, такі, як «Хрещений батько», «Честь сім'ї Прітці», «Політ над гніздом зозулі» та інші. Фільми будуть представлятися спеціалістами. Після найбільш цікавих сеансів — дискусії. Діяльність клубу матиме просвітительський, неформальний, некомерційний характер.

Всі бажаючі можуть приходити на сеанси клубу любителів кіно до бібліотеки імені Бойченка кожної п'ятниці о 18.00.

РЕПЕРТУАР ЛЮТОГО

09.02.90 — «Стіна» — музичний фільм. Режисер — А. Паркер.

У головній ролі Боб Гелдоф. Музика групи «Пінк Флойд».

16.02.90 — Фільми жахів. Хто за і хто проти!

23.02.90 — Східні види боротьби на екрані.

ТБ

З 5 по 11 лютого

ПОНЕДІЛОК
5 ЛЮТОГО

▲ ЦТ (І програма)

6.30 — 120 хвилин. 8.35 — Мультфільми. 8.55 — Фігурне катання. Чемпіонат Європи. Показові виступи. 11.25 — Стоп-кадр. Науково-популярний кіноогляд. 12.25 — Колаж. 12.30 — Час. Телевізійна служба новин. 15.35 — Жар батьківського горнила. 16.05 — Документальні фільми. 16.55 — М. Метнер. Квінтет. 17.25 — Дитяча година. З уроком французької мови 18.25 — Колаж. 18.30 — Час. Телевізійна служба новин. 19.00 — Прогрес. інформація, реклама. 19.35 — П. Чайковський. «Євгеній Онєгін». Фільм-вистава. 21.00 — Час. Телевізійна служба новин. 21.30 — Актуальне інтерв'ю. 21.50 — Продовження фільму-вистави «Євгеній Онєгін». 23.05 — Борги наші. Яка вона—Гжель? 23.50 — ТСН. Телевізійна служба новин. 0.20 — «Воля Всесвіту». Художній фільм. 1.28 — Кіноафіша.

▲ УТ

16.00 — Новини. 16.10 — «Калімерас» — «Здрастуйте». Музична передача за участю греків Приазов'я. 16.55 — Дон. телефільм «Сказання про Стандарт-град». 17.30 — Концерт. 18.00 — Сьома зимова спартакіада народів СРСР. Шор-трек. 18.30 — «День за днем». (Кіровоград). 18.50 — «Танцює «Віночок». Ансамбль танцю Будинку культури Олександрійського електромеханічного заводу. (Кіровоград). 20.00 — «Актуальна камера». 20.30 — На добраніч, діти. 20.45 — Реклама. 21.00 — Відкритий чемпіонат України з плавання. 21.30 — Все про кіно. 22.40 — Вечірній вісник.

▲ ЦТ (ІІ програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — «Експертна система радить». Науково-популярний фільм. 8.35, 9.35 — Історія. 9 кл. Повстання декабристів. 9.05 — Італійська мова. 10.05 — Домашня академія. 10.35, 11.45 — Біологія. 7 кл. Гриби. 10.55 — Дитячий сеанс. «Зірочка». Науково-пізнавальний журнал для школярів. 12.05 — Сеанс повторного телефільму. «Ходіння по муках». 1 серія — «Сестри». 17.00 — «Бім, Бам, Бом і Вовк». Мультфільм. 17.20 — Прем'єра фільму-концерту «Лінія долі. Народна артистка СРСР Стефанія Станюта». 18.30 — Час. Телевізійна служба новин (з сурдоперекладом). 19.00 — Легка атлетика. Чемпіонат СРСР. 19.50 — Виступає ансамбль «Пламя». 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — «До країни вулканів за зеленим голубом». Документальний телефільм. 20.35 — М. Карім. «Гортає пам'яті руна минулого посивілі сторінки». 21.30 — «Тихе слідство». Художній фільм. Вперше.

ВІВТОРОК
6 ЛЮТОГО

▲ ЦТ (І програма)

6.30 — 120 хвилин. 8.30 — Веселі старти. 9.15 — «Васька». Трисерійний художній телефільм. 1 серія. Прем'єра. 10.20 — Борги наші. Яка вона — Гжель? 11.05 — Це було... було... 11.25 — Дитяча година. З уроком французької мови. 12.25 — Колаж. 12.30 — Час. Телевізійна служба новин. 15.30 — Прем'єра фільму-концерту «Коли в Байсуні тане сніг». 16.00 — «Цей незрозумілий Галимзянов». Документальний фільм. 16.25 — Ф. Шуберт. Симфонія № 5 сі-бемоль мажор. 16.55 — «Чудові острови». Кінопрограма про Нову Зеландію». 17.55 — Здрастуй, музико. 18.25 — Колаж. 18.30 — Час. Телевізійна служба новин. 19.00 — Молодіжний вісник. 19.40 — «День чудовий». Мультфільм. 20.00 — 9-а студія. 21.00 — Час. Телевізійна служба новин. 21.30 — Актуальне інтерв'ю. 21.40 — На прохання глядачів. «Ні хвилини спокою». Творчий вечір композитора В. Добриніна. 23.45 — ТСН. Телевізійна служба новин. 0.15 — «Лівша». Художній фільм. 1.42 — Спортивна програма. 2.12 — «Про Федота-стрільця, молодого удальця». Фільм-концерт за участю народного артиста РРФСР Л. Філатова.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.20 — «Доброго вам здоров'я». 10.00 — Фільм-концерт «Ділюсь потаємним». 10.35 — Худ. фільм «Чоловічі портрети». 1 серія. 11.40 — Шкільний екран. 9 кл. Фізика. 12.10 — Худ. фільм «Чоловічі портрети». 2 серія. 13.25 — Все про кіно. 16.00 — Новини. 16.10 — Для дітей «Веселка». 16.30 — Телефільм «Що за скільки і чому?». 16.50 — Музичний фільм «Кобзар Остап Стахів». 17.10 — Шляхом оновлення. 17.40 — «Садова, 88». (Повтор. від 26 січня 1990 року). (Кіровоград). 18.30 — «Заплановані зустрічі». Пряма лінія з кандидатами в депутати місцевих Рад». (Кіровоград). 20.00 — Актуальна камера. 20.30 — На добраніч, діти. 20.45 — Телеклуб «Діалог». 21.30 — Вперше на екрані УТ. Худ. фільм «Крик на допомогу». 1 серія. 22.35 — Вечірній вісник.

▲ ЦТ (ІІ програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — «І неможливе — можливе». Науково-популярний фільм. 8.35, 9.35 — Фізика. 11 кл. Лазери. 9.05 — Французька мова. 1 рік. 10.05 — Французька мова. 2 рік. 10.35, 11.40 — Біологія. 6 кл. Вегетаційне розмноження рослин. 10.55 — Розминка для ерудитів. 12.00 — Сеанс повторного телефільму. «Ходіння по муках». 2 серія — «Вибір». 13.15 — Ритмічна гімнастика. 17.00 — «Літо в Мумі-Долі». Мультфільм. 17.20 — Концерти фестивалю «Братіславські музичні свята». Б. Барток. Концерт для оркестру. 18.00 — Ритмічна гімнастика. 18.30 — Час. Телевізійна служба новин (з сурдоперекладом). 19.00 — Грає заслужений артист РРФСР Б. Феоктистов (балалайка). 19.10 — Держтелерадіо Таджицької РСР. Рогун — право на життя. 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — «Кишеня Росії». Документальний телефільм. 20.35 — Телевізійний музичний абонемент. «Музиканти наших днів». Піаніст Н. Штаркман. Передача 1. 21.30 — «Сім годин до загибелі». Художній фільм. Вперше.

СЕРЕДА
7 ЛЮТОГО

▲ ЦТ (І програма)

6.30 — 120 хвилин. 8.35 — Здрастуй, музико. 9.05 — «Васька». Трисерійний художній телефільм. 1 і 2 серії. Прем'єра. 11.25 — Навколо світу. Альманах. 12.25 — Колаж. 12.30 — Час. Телевізійна служба новин. 13.00 — VIII Міжнародний фестиваль програм народної творчості «Веселка». «Факел і маска». (Шрі Ланка). 15.35 — «Прелюдія». Документальний телефільм. 16.00 — На виставці В. Кандинського. 17.00 — Музика всіх часів. 17.25 — Дитяча година. З уроком англійської мови. 18.25 — Колаж. 18.30 — Час. Телевізійна служба новин. 19.00 — Пульс-90. Ми і економіка. 19.50 — «Васька». Трисерійний художній телефільм. 1 серія. Прем'єра. 21.00 — Час. Телевізійна служба новин. 21.30 — Актуальне інтерв'ю. 21.40 — Навколо сміху. Повтор передачі від 31 грудня 1989 р. 23.40 — ТСН. Телевізійна служба новин. 0.05 — «Місячна райдуга». Художній фільм. 1.32 — Міжнародний телефестиваль «Сходинка до Парнаса». Частина 1.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.20 — «Живе слово». Культура української мови. 10.05 — Село і люди. 10.35 — Шкільний екран. 8 кл. Російська література. 11.05 — «Дитячий телетеатр». «Телесик та змія». Лялькова вистава. 16.00 — Новини. 16.10 — Для дітей «Сонячне коло». 16.55 — До 45-річчя Великої Перемоги. Телефільм «На війні маленьких не буває». 17.25 — Чарівні ритми. 18.00 — «Спадщина». Народні ремесла. Кіровоградщини». (Кіровоград на республіканське телебачення). 18.30 — «День за днем». (Кіровоград). 18.50 — Наші довідки. (Кіровоград). 19.00 — Громадсько-політична програма «Усім миром». 19.30 — Музичний фільм «Співучою силою камінь окрилений». 20.00 — Актуальна камера. 20.30 — На добраніч, діти. 20.45 — Концерт заслуженої хорової капели УРСР «Трембіта». 21.30 — Вперше на екрані УТ. Худ. фільм «Крик на допомогу». 2 серія. 22.45 — Вечірній вісник. 23.15 — Світ поезії. Василь Стус.

▲ ЦТ (ІІ програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — «У глибину кристалів». Науково-популярний фільм. 8.35, 9.35 — Фізика. 9 кл. 9.05 — Німецька мова. 1 рік. 10.05 — Німецька мова. 2 рік. 10.35, 11.35 — Музика. 5 кл. М. Глінка. «Руслан і Людмила». 11.05 — Наш сад. 12.05 — Сеанс повторного телефільму. «Ходіння по муках». 3 серія — «Війна». 17.00 — «В Мумі-Дол приходить осінь». Мультфільм. 17.15 — Держтелерадіо Української РСР. «Земле моя. Ріка мого народу». 18.00 — Прем'єра документального фільму «МИГи і час». 18.30 — Телевізійна служба новин (з сурдоперекладом). 19.00 — Баскетбол. Кубок Р. Корача. Чоловіки. ЦСКА — «Босна» (Югославія). У перерві — 19.40 — Вечірня казка. 20.40 — «Ми не дивани». Документальний телефільм. 20.50 — Телевізійний музичний абонемент. «Музиканти наших днів». Н. Штаркман. Передача 2. 21.30 — «Амуланга». Художній фільм. Вперше. 22.45 — Волейбол. Кубок володарів кубків. Чоловіки. «Динамо» (Московська обл.) — «Максіконо» (Італія).

ЧЕТВЕР
8 ЛЮТОГО

▲ ЦТ (І програма)

6.30 — 120 хвилин. 8.35 — Виступає ансамбль «Левша». 8.55 — «Васька». Трисерійний художній телефільм. 2 і 3 серії. Прем'єра. 11.25 — Дитяча година. З уроком англійської мови. 12.25 — Колаж. 12.30 — Час. Телевізійна служба новин. 15.30 — До 45-річчя Перемоги. Документальні фільми. 16.20 — Музична скарбниця. Г. Свиридов. «Пушкінський вінок». Концерт для хору. 17.10 — Документальні телефільми. 18.10 — «Оповідання старого моряка». Мультфільм. 18.30 — Час. Телевізійна служба новин. 19.00 — «До шістнадцяти і старші». 19.40 — «Васька». Трисерійний художній телефільм. 2 серія. Прем'єра. 21.00 — Час. Телевізійна служба новин. 21.30 — Актуальне інтерв'ю. 21.40 — Прем'єра документального фільму «Жили-були сім Сімеонів». 23.10 — Балет, балет. 0.10 — ТСН. Телевізійна служба новин. 0.20 — «Небезпечні друзі». Художній фільм. 1.54 — Міжнародний телефестиваль «Сходинка до Парнаса». Частина 2.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.20 — Для дітей. Канал «Д». 10.50 — По музеях і виставочних залах. 11.40 — Шкільний екран. 8 кл. Українська література. 12.10 — Худ. фільм «Крик на допомогу». 1 і 2 серії. 14.30 — «Фрески». Музична програма. 15.35 — Док. телефільм «Другий горизонт Орлянського». 16.00 — Новини. 16.10 — Для дітей «Веселка». 16.40 — Республіканська фізико-математична школа. 17.10 — «Доброго вам здоров'я». (Кіровоград). 18.00 — Телепрес-клуб «Зворотний зв'язок». Пряма лінія з кандидатами в народні депутати УРСР по Ленінському виборчому округу № 225. (Кіровоград). 19.30 — Актуальна камера. 20.00 — Чемпіонат СРСР з хокею «Сокіл» — ЦСКА. III період. 20.35 — На добраніч, діти. 20.50 — Кубок України з фігурного катання. 21.25 — Реклама. 21.35 — Молодіжна студія «Гарт». У перерві — 22.35 — Новини.

▲ ЦТ (ІІ програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15, 11.05 — «Справа № 1500». Науково-популярний фільм. 8.45, 9.35 — Природознавство. 5 кл. Подорож по Ільменському заповіднику. 9.05 — Іспанська мова. 1 рік. 9.55 — Хочу все знати! 10.05 — Іспанська мова. 2 рік. 10.35, 11.35 — Біологія. 8 кл. Першозвірі, і не тільки вони... 12.05 — Сеанс повторного телефільму. «Ходіння по муках». 4 серія — «Четверо». 13.35 — Ритмічна гімнастика. 17.00 — «Два клени». Мультфільм. 17.40 — Ваш хід, директоре. 18.00 — Ритмічна гімнастика. 18.30 — Час. Телевізійна служба новин (з сурдоперекладом). 19.00 — Прем'єра документального фільму «Самоук Суворов». 19.10 — Хокей. Чемпіонат СРСР. «Спартак» — «Хімік». У перерві — 19.50 — Вечірня казка. 21.00 — А. Шнітке. Тріо-соната для камерного оркестру. 21.30 — Із фондів ЦТ. «Фруза». Художній телефільм.

П'ЯТНИЦЯ
9 ЛЮТОГО

▲ ЦТ (І програма)

6.30 — 120 хвилин. 8.30 — Мультфільми. 9.00 — «Васька». Трисерійний художній телефільм. 3 серія. Прем'єра. 10.15 — Музичний фольклор Туркменії. 10.45 — ...До шістнадцяти і старші. 11.30 — Живи, земле. 12.30 — Час. Телевізійна служба новин. 15.30 — «Соната для трьох кооперативів». Документальний телефільм. 15.55 — Концерт Державного ансамблю пісні і танцю Чуваської АРСР. 16.40 — «Вибух буде о п'ятій». Художній фільм. Вперше. 17.45 — Філософські бесіди. Російська філософія і сучасність. Передача 1. 18.30 — Час. Телевізійна служба новин. 19.00 — Співає лауреат міжнародних конкурсів Д. Хворостовський. 19.45 — «Васька». Трисерійний художній телефільм. 3 серія. Прем'єра. 21.00 — Час. Телевізійна служба новин. 21.30 — Це було... було... 21.45 — Відлуння дня. 0.00 — «Приморський бульвар». Телефільм. 1 і 2 серії. 2.05 — «Як поживаєте?». Моновистава заслуженого артиста РРФСР Є. Петросяна.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.20 — Перлини душі народної. 10.00 — Співає Ж. Агузарова. 10.35 — Шкільний екран. 8 кл. Історія УРСР. 10.55 — Худ. фільм із субтитрами. «Презумпція невинності». 12.20 — Циркова програма. 13.05 — Документальний телефільм «Іскандер-куль». «Янгантау». 13.40 — До 45-річчя Великої Перемоги. 14.10 — Надвечір'я. Передача для людей старшого віку. 16.00 — Новини. 16.10 — На допомогу школі. Музика. 16.45 — Господарем на землі. 17.15 — Концерт симфонічної музини. 18.00 — Телефільм «В ім'я та на користь». 18.30 — Телепрес-клуб «Зворотний зв'язок». Програма: «Житло: проблеми, шляхи вирішення». (Кіровоград). 20.00 — Актуальна камера. 20.30 — На добраніч, діти. 20.45 — «День за днем». (Кіровоград). 21.05 — Дж. Пуччіні. «Тоска». Вистава. В перерві — 22.45 — Вечірній вісник.

▲ ЦТ (ІІ програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15, 11.05 — Науково-популярний фільм «Не занесуть піски забуття». 8.45, 9.35 — Природознавство. 2 кл. Зимова праця у місті і селі. 9.05 — Англійська мова. 1 рік. 9.55 — Хочу все знати. 10.05 — Англійська мова. 2 рік. 10.35, 11.35 — Історія. 8 кл. Російська культура XVII століття. 12.05 — Сеанс повторного телефільму. «Ходіння по муках». 5 серія — «Розлом». 17.00 — Мультфільми. 17.55 — Держтелерадіо Латвійської РСР. «Золота основа ремесла». 18.30 — Час. Телевізійна служба новин (з сурдоперекладом). 19.00 — Слово для всіх. 19.15 — Хокей. Чемпіонат СРСР. «Динамо» (Москва) — «Крила Рад». У перерві — 19.50 — Вечірня казка. 21.15 — «Радянський патріот». Кіножурнал. 21.30 — «Подарунок опівночі». Художній телефільм. 1 і 2 серії.

СУБОТА
10 ЛЮТОГО

▲ ЦТ (І програма)

6.30 — 120 хвилин. 8.30 — «Той куточок землі». Фільм-концерт. Народні пісні у запису О. Пушкіна. 9.25 — Наш сад. 9.55 — Інститут людини. 10.55 — У світі тварин. 11.55 — Борис Пастернак. До 100-річчя з дня народження. 13.00 — До 45-річчя Перемоги. П'ятисерійний художній телефільм «Час обрав нас». 1 і 2 серії. 15.20 — Таїланд: традиції і сучасність. 15.50 — Сімейний екран. «Уроки французької». Художній телефільм. 17.30 — VIII Міжнародний фестиваль телепрограм народної творчості «Веселка». «Під звуки оркестру» (Швейцарія). 18.00 — Міжнародна панорама. 18.45 — «Кіт і клоун». Мультфільм. 18.55 — На прохання глядачів. «Як украсти мільйон». Художній фільм. 1 і 2 серії. 21.00 — Час. Телевізійна служба новин. 21.30 — Супутник телеглядача. 21.45 — Заспіваймо, друзі! 23.35 — С. Лем. «Бутерброд». Телевистава. Прем'єра. 0.25 — Відлуння дня. 0.40 — «Серця чотирьох». Художній фільм. 2.10 — Аншлаг. Аншлаг.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.20 — Ритмічна гімнастика. 9.50 — Народні таланти. 10.20 — Солдатські листи. 11.05 — «Спадщина». Вклоняюсь глині — в ній нема іржі. 11.55 — «Срібні струни бандур». Концерт. 12.30 — Новини. 12.45 — Доброго вам здоров'я. 13.15 — «Театр і час». 14.35 — Календарно-обрядові пісні зимового циклу». 16.45 — Скарби музеїв України. 17.00 — Чия програма краща. Теледискусія кандидатів у народні депутати УРСР. 18.30 — Сатиричний об'єктив. 19.00 — Концерт квартету баяністів Київської державної філармонії. 20.00 — Актуальна камера. 20.30 — На добраніч, діти. 20.45 — Реклама. 21.00 — Музичний монітор. Співає «Сяйво». (Кіровоград на Республіканське телебачення). 21.30 — До 45-річчя Великої Перемоги. Вперше на екрані УТ кінокартина «Слідами фільму «Молода гвардія». 22.55 — Вечірній вісник.

▲ ЦТ (ІІ програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — «Перший рейс». Художній телефільм. 9.30 — Мультфільми. 9.45 — «Челюскінці». Художній фільм із субтитрами. 1 серія. 10.50 — Кінопубліцистика союзних республік. Прем'єра документального телефільму «І голос наш почує світ». Про трагічну долю письменників 30—40-х років. 11.40 — Роби з нами, роби, як ми, роби краще нас. 12.40 — Юрмала-90. Регіональний етап V Всесоюзного конкурсу молодих виконавців радянської естрадної пісні. 14.00 — «Майстер і бригантина». Документальний телефільм. 14.30 — Відеоканал «Радянська Росія». 17.00 — Східний Сибір. Кіножурнал. 17.10 — Прогрес. Інформація. Реклама. 17.40 — Прем'єра документального телефільму «Я — лікар». 18.30 — Час. Телевізійна служба новин (з сурдоперекладом). 19.00 — Педагогіка для всіх. 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — Якщо вам після... 21.00 — Віват, Росіє! Орфеї річки Неви. Частина 2. 21.40 — «Невже та сама Тетяна?». Документальний телефільм. 22.40 — Зірки джазу. Д. Браун і оркестр під керуванням О. Лундстрема. 23.50 — Нічний сеанс. «Балада про кохання». Кіноконцерт. 0.20 — «Похід золотих звірів». Художній фільм.

НЕДІЛЯ
11 ЛЮТОГО

▲ ЦТ (І програма)

8.00 — Спорт для всіх. 8.15 — Тираж «Спортлото». 8.30 — Ритмічна гімнастика. 9.00 — З ранку раненько. Передача для дітей. 10.00 — На службі Вітчизні. 11.00 — Ранкова розважальна програма. 11.30 — Клуб мандрівників. 12.30 — Музичний кіоск. 13.35 — До 45-річчя Перемоги. П'ятисерійний художній телефільм «Час обрав нас». 3 серія. 14.05 — Фотоконкурс. «Земля — наш спільний дім». 14.10 — Здоров'я. 14.55 — «Балада». Фільм-концерт. 15.45 — Запам'ятай пісню. Для дорослих і дітей. 17.00 — Дитяча інформаційно-публіцистична програма «Марафон-15». 19.00 — Россіні у Версалі. Концертна програма за участю ведучих майстрів оперної сцени. 19.55 — На прохання глядачів. «Протистояння». П'ятисерійний художній телефільм. 1 серія. 21.00 — 7 днів. 22.00 — Думки про вічне. 22.15 — Всі симфонії П. Чайковського. Симфонія № 4. 23.10 — Їх відкрила Юрмала. Музична програма. 0.55 — «Сім годин до загибелі». Художній фільм. 2.14 — Сто ролей Роллана Бикова. 4.00 — Виступає ансамбль «Пламя».

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.20 — Ритмічна гімнастика. 9.50 — У неділю вранці. Інформаційно-музична програма. 10.50 — Літературна карта України. 11.35 — Худ. фільм «Два капітана». 2 серія. 12.50 — Новини. 13.05 — Муз. фільм «Мого батька пісні». 13.15 — Для дітей. Канал «Д». 14.45 — Село і люди. 15.15 — Ви нам писали. Музична програма за листами глядачів. 16.00 — Слава солдатська. 17.00 — В країні мультляндії. 18.00 — Музичний фільм «Поет, море і натхнення». 18.40 — Телеспортарена. 19.30 — «Здрастуй, хор». Концерт. 20.00 — Актуальна камера. 20.40 — На добраніч, діти. 20.55 — Старовинна буковинська пісня. 21.30 — Худ. фільм «Заячий заповідник». 22.40 — Вечірній вісник. 23.10 — Відеокур'єр.

▲ ЦТ (ІІ програма)

8.00 — На зарядку ставай! 8.15 — «Двоє ведмежат». Мультфільм. 8.30 — «Коли Мордасова співає». Фільм-концерт. 9.10 — Документальний телефільм із циклу «Земля тривоги нашої». «Діброва». 9.40 — «Челюскінці». Художній фільм із субтитрами. 2 серія. 10.45 — Концерт. 11.30 — Клуб мандрівників (з сурдоперекладом). 12.30 — «На поріг мій сіла казка». Мультфільм. 12.45 — Держтелерадіо Білоруської РСР. В. Смольський. «Сива легенда». Фільм-опера. 14.30 — Відеоканал «Радянська Росія». 17.00 — Планета. Міжнародна програма. 18.00 — Кіносерпантин. Частина 1. 20.00 — Вечірня казка. 20.15 Кіносерпантин. Частина 2. 21.00 — 7 днів (з сурдоперекладом). 22.00 — Кіносерпантин. Частина 3. «У гангстерів інші правила гри». Художній телефільм із серії «Деррік».

ЗАПРОШУЄМО ДО ПРЯМОГО ЗВ'ЯЗКУ

Позаминулої п'ятниці телеглядачі області мали можливість у телепередачі «Екран молодих» познайомитися з членами бюро обласного комітету комсомолу. І хоча в студії була присутня лише половина з них розмова, що відбулася, глядачів зацікавила — судячи з перших відгуків, в тому числі і немолодих глядачів. Секретарі обкому комсомолу С. Снопков та В. Тюпа, перші секретарі Кіровоградського міськкому та Олександрійського райкому комсомолу С. Алимов та В. Іллющенков голова Кіровоградського міського клубу воїнів-інтернаціоналістів і воїнів запасу С. Поляков та учень Кіровоградського медучилища І. Яковенко ділилися своїми поглядами на сучасний стан справ в комсомолі, зокрема, в обласному, шляхи виходу комсомолу з кризи, відповіли на запитання глядачів. Цією передачею обласний комітет комсомолу та молодіжна редакція обласного телебачення започаткували цикл зустрічей із відповідальними працівниками Кіровоградського обкому ЛКСМ України.

В 1990 році планується провести 5—6 передач, де обговорити актуальні проблеми життя молоді, дати по можливості повну інформацію про роботу комітетів комсомолу області, відповісти на запитання телеглядачів. А на останній передачі, у грудні, підбити деякі підсумки роботи обласної комсомольської організації за рік, розповісти про перспективи наступного року.

У лютому телеглядачі вже матимуть можливість зустрітися з молодими кандидатами в народні депутати, у березні — з працівниками відділу освіти молоді обкому комсомолу у квітні — з делегатами XXI з'їзду ВЛКСМ. У планах також є зустрічі з працівниками відділів ідеології та культури, соціально - економічних проблем, патріотичного виховання і спорту, бюро міжнародного молодіжного туризму «Супутник», різноманітних молодіжних об'єднань.

До речі, якщо відповіді на свої запитання ви не почуєте під час передачі, не впадайте у відчай: ви їх одержите в «Молодому комунарі» або в радіопрограмі «Молодь Кіровоградщини» чи в наступній телепередачі циклу.

Отже, чекаємо ваших побажань та запитань по телефонах 4-87-55, 4-77-03 (обком комсомолу) та 2-07-55 (молодіжна редакція телебачення).

Слідкуйте за програмами телебачення.

С. КАРАКУЛІН,
інструктор відділу ідеології та культури обкому комсомолу.

УВАГА! УВАГА! УВАГА!

Міський громадсько-політичний клуб «Перевесло» запрошує всіх бажаючих на диспут «Соціальна справедливість», який відбудеться 7 лютого о 18 год. 30 хв. у залі мистецтв бібліотеки ім. Крупської.

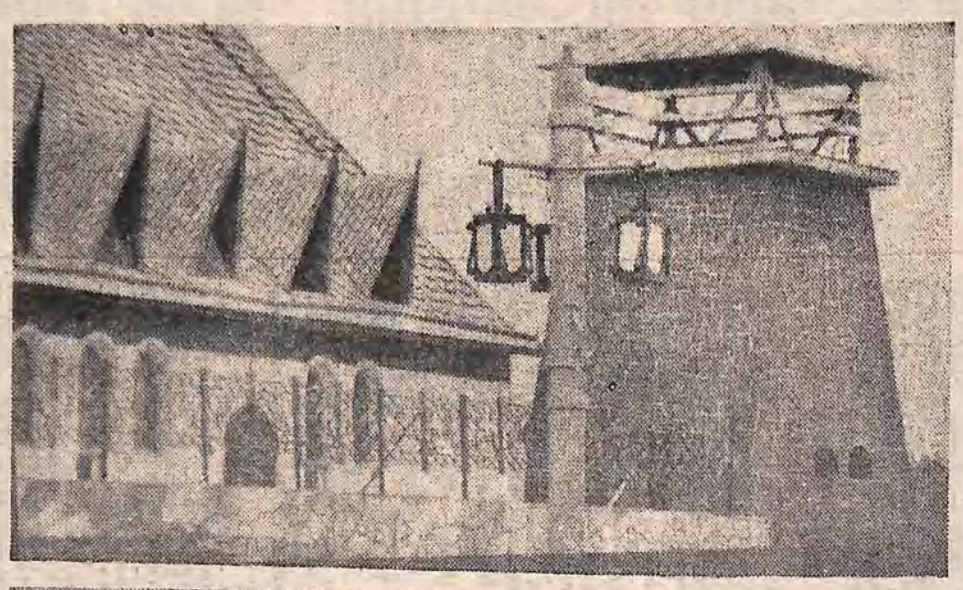

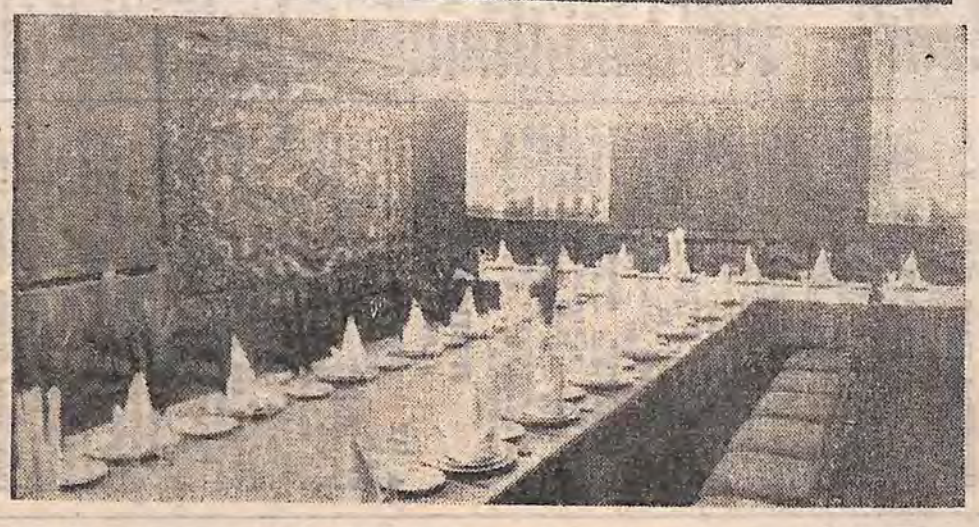

ЗАПРОШУЄ «КОЗАЦЬКА ЗАСТАВА»

На перехресті доріг, якщо виїжджати з Кіровограда на Олександрівну, стоїть невелика п'ятибаштова фортеця з баштами-калавурнями, стрілецькими бійницями і великим замком... Зупиняємось і разом із відвідувачами відчиняємо дубову ковану браму. Нас зустрічає молодий Козарлюга у вишиваній сорочці та червоних шароварах і запрошує до козацької вітальні. Зразу ж вражає оригінальний інтер'єр. Стіни задраповано чудовими тканинами, панелі виготовлено з ясену та вишні, а меблі — з дуба; своєрідні дерев'яні світильники зоріють тьмяним світлом... Затишок! З естради лине спокійна українська пісня (звичайно, грають тут і сучасних мелодій). Між столиками — офіціантки в українських вишиваних блузках та спідницях. Оксана СУДНОВА (на знімку) та Світлана Максютіна. Вони швидко приймають замовлення і зникають, щоб невдовзі принести печінку по-козацьки, холодник по-кіровоградськи, шпиговане часником, варене сало, ковбик з головизною, козацьку душенину, м'ясо апетитне, вареники з сиром, напустою, тушковану курну зі степовим соусом або зайця, запеченого в горщечку з картоплею... Та довго довелося б перелічувати всі страви, які готують кухарі Вадим Годований, Інна Бажатарник та Любов Буйнова.

— Поки що в нашому меню п'ятдесят три найменування фірмових страв, — говорить директор ресторану «Козацька застава» М. А. Маслов. — Через кілька місяців їх уже буде до двохсот. Гадаю, що в жодному закладі харчування області такого немає, тож наша кіровоградська облспоживспілка може цим пишатися. Головна наша мета не стільки взяти гроші з клієнта (ціни в нас стандартні), а запропонувати людям справжній відпочинок.

Заходимо до банкетного залу — «отаманського куреня». Килими прикрашають стіни, голова вепра, шаблюки, оленячі роги, козацькі хоругви із старовинною символікою, вітражі, які відображають сценки з життя-буття козацтва — все це ніби повертає нас у сиву давнину, коли ще Диким полем гуляв козак Мамай та славне військо запорізьке.

А неподалік тривають будівельні роботи. Невдовзі тут буде споруджено кемпінг, станцію техобслуговування автотранспорту, автозаправну і... конюшню на шестеро коней. Уже восени молоді подружжя зможуть під'їхати до ЗАГСу на старовинному фаетоні, а потім відсвяткувати весілля в «Козацькій заставі».

М. ЛИТВИНОВ.
В. ГРИБ (фото).

м. Кіровоград.

МІНІАТЮРИ

— Якщо помічу, що хтось користується шпаргалкою, — знижу оцінку на бал!
— А якщо не помітите?
— Якщо не помічу — на два бали!

* * *

— Признайтесь чесно, що ви нічого не вчили!
— А якщо признаюсь — ви мені поставите залік!

* * *

— Ти знаєш, що тебе вже відрахували!!
— Так!! От не щастить, а я хотів ще і сьогодні прогуляти заняття!

* * *

— За підказки я знижую оцінку на бал!
— Нічого, краще одержати четвірку, ніж двійку. Сидорова — підказуй!

* * *

— Склав!
— П'ять!
— Гониш!!
— Їй богу!
— Що попалось!
— Не знаю, що попалось, але відповідав на сімнадцятий білет!

* * *

— Ви до екзамену зовсім не готувались!..
— Як, ви тільки подивіться, скільки в мене шпаргалок!

О. ПЕРЛЮК.

СЦЕНА, ЕКРАН, АРЕНА

● Стрічкою режисера **В. Аристова «Важко перші сто літ»** кіноклуб «Екран» розпочинає новий цикл «Кінопрем'єри-90». Любителів десятої музи запрошуємо сьогодні, **3 лютого до актового залу бібліотеки імені Крупської.** Початок сеансу у кіноклубі, як завжди, — **о 18 год. 40 хв.**

● Чекає відвідувачів український музично-драматичний театр імені Кропивницького. **3 і 4 лютого** йтиме вистава **«97»** за п'єсою Миколи Куліша у постановці заслуженого діяча мистецтв УРСР М. Барського. У головних ролях заслужені артисти УРСР С. Мартинова, І. Кравцов, А. Косяченко, артисти М. Єніна, А. Маляренко, В. Бабич та інші. Початок — **о 19 годині.**

● **З 6 по 15 лютого** клуб «Діалог» проводить першість міста з шахів серед чоловіків. Початок змагань **о 18 год. 30 хв.**

Дотримуючись свого правила не відкидати все незрозуміле і сумнівне з порога, я уважно вчитувався в недавно придбану книгу «Оккультизм і магія», випущену в довоєнній Ризі книговидавництвом П. Гудкова. І знайшов у ній дещо варте уваги. Наприклад, астральні кліше. Так називають відбитки в астралі всіх дій людини, як, до речі, і всіх явищ, що мали місце на землі. Можна припустити, що десь ТАМ (в астралі, якщо хочете), панує ідеальний порядок і кожне «кліше» зберігається в персональній комірці, з якої можна одержати «довідку» (інформацію, що міститься в кліше), як у зразковому довідковому бюро.

Взагалі, якщо припустити (краще, звичайно, мати практичні докази), що зберігаються всі кліше, то підлягають поясненню всі дива ясновидіння, стають зрозумілими і такі феномени, як появи «привидів» людей, які колись жили, і всього того, що не вкладається у звичні наші уявлення.

Експерименти, в яких мені довелося брати участь, свідчать на користь збереження всіх відбитків.

У зв'язку зі сказаним про «банк даних», де зберігається інформація про все, що колись існувало, я розповім про експеримент, проведений разом з істориком П. Глобо у квітні 1983 року. Мені було представлено 25 фотокарток, літографій осіб, ідентифікувати яких за портретними зображеннями я не міг. Фотографії були перетасовані, і Глобо, що перебував у сусідній кімнаті, не міг знати черговості, в якій я діагностую. Ось кілька результатів.

Діагностований	Зона смерті за діагностикою	Відома причина смерті
Едуард Мане	Ноги нижче колін	Гангрена лівої ноги
Шеллі	Легені	Утоплення
Уітмен	Голова, шия	Інсульт, крововиливи у мозок
Столипін	Правий бік, печінка	Вбивство пострілом в печінку
Еміль Золя	Задуха, легені	Отруєння газом
Ван Гог	Живіт. Втрата крові?	Самогубство. Постріл в живіт
Метерлінк	Правий бік. Печінка	Рак печінки
Врубель	Легені	Пневмонія

Чи можлива подібна діагностика без отримання інформації з невідомого «банку даних»?

Уявлення древніх про те, як виходить душа з тіла, малювалися невеличкою хмаринкою з людською головою або загорнутим у ковдру немовлям. В минулому столітті художники зображували цей процес як напівпрозорий привид, що загальними обрисами нагадує портрет живої людини, але без туалетних речей. Ясновидиця Ванга внесла свої корективи, виходячи з власного досвіду. За її словами, душі померлих виглядають так, як і за життя, тільки вони прозорі і ніби летять над землею. І ніяких «костюмів» Адама і Єви. Все у виробах швейної промисловості, які вони носили за життя. До цього можу додати дещо з моїх спостережень. Діагностуючи за фотографіями, коли є зображення тільки обличчя, або, що краще, діагностуючи за зображенням через посередника, часто доводилось повідомляти не тільки характерні риси зовнішності уявлюваної посередником людини (зріст, комплекція, колір волосся, його стан), але і якісь деталі стосовно одягу. Я називаю те, в чому мені уявляється покійник в момент діагностики (наприклад, у чорному костюмі, при окулярах, в чоботях, причому, якось виявилось, що в чоботях він завжди ходив, але в них не похований).

Я вже не раз підкреслював, що все матеріальне, схоже, має своє зображення ТАМ. Це, звичайно, густі хащі здогадів та припущень з спробами дати їм хоч якесь обгрунтування.

Особисті спостереження все у тій же діагностиці показали: зберігається інформація буквально про всі перенесені за життя травми та захворювання, в тому числі й про ампутовані кінцівки. Більше того, як це випливає з аналізу ряду фактів, якщо травми причинені щойно вбитій людині, ще живій у своїх частковостях, то й це відбивається в інформаційному полі (про один з випадків я згадую в главі «Можливості біодіагностики в галузі криміналістики»).

За життя людини пам'ять пов'язана з функцією мозку. При деяких хворобах і травмах пам'ять слабшає, а інколи, в особливо важких випадках, зникає зовсім. Однак людина живе, веде, як кажуть, рослинний спосіб життя.

Так от, мені доводилось діагностувати людей за фотографіями з великими дефектами пам'яті. Коли потім їх щось запитував, ці люди не могли згадати перенесені ними раніше хвороби і травми, які, однак, підтверджувалися близькими родичами.

Сказане, як мені здається, підтверджує припущення про те, що окрім пам'яті, пов'язаної з мозком, його нейронами, існує інша пам'ять, що знаходиться поза організмом людини, і яка зберігає все, що з якихось причин забуто мозком, вилетіло, стерлось... Це ще раз підтверджує існування «інформаційного поля», де фіксується і вічно зберігається все, що відбувається в матеріальному світі.

(Далі буде).

(Продовження. Початок у № 51 за 23 грудня 1989 року, у №№ 2, 3 за 13, 20 та 27 січня ц. р.).

Кіровоградський обком ЛКСМ України висловлює глибоке співчуття технічному секретареві Романенко Тетяні з приводу смерті її батька —

ДАРІЄНКА Михайла Тихоновича.

«Молодой коммунар» — орган Кировоградского областного комитета ЛКСМ Украины.
На украинском языке

НАША АДРЕСА:
316050, МПС, м. Кіровоград, вул. Луначарського, 36.

Телефони: редактора — 2-54-26; відповідального секретаря — 2-27-65; секторів: комуністичного виховання — 4-66-79; культури і моралі — 4-64-21; комсомольського життя й економіки — 2-04-84; учнівської і студентської молоді та військово-патріотичного виховання — 2-59-82; соціальних проблем — 2-29-92; фотолабораторії — 4-94-94; оголошень — 4-28-96; коректорської — 3-61-83.

В. о. редактора І. КУЦЕНКО.

Друкарня імені Г. М. Димитрова видавництва «Кіровоградська правда» Кіровоградського обкому Компартії України, м. Кіровоград, вул. Глінки, 2.

БК 02809. Газета виходить щосуботи. Індекс 61103. Зам. № 54. Тираж 36 200.